PÄRNU MAAKONNA MAJANDUSARENG

Ülevaade Pärnu maakonna majandusarengust, tööjõust ja ettevõtlusest

Perioodil 2016–2024 on Pärnumaa majandus kasvanud Eesti keskmisest kiiremini ja selle osakaal Eesti majanduses on suurenenud.

Tartu Ülikooli Pärnu kolledž

2026

August 2026
Tartu Ülikooli Pärnu kolledž

Koostajad: Triin Tillart, Antti Roose, Annabel Kruusakivi
Fotod: Antti Roose, Triin Tillart, Viktor Tund

Uuring on rahastatud PEEK-i meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond" projekti „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR" raames.

Sisukord

Pärnumaa majandusarengu põhiväited 3

1. Majandusstruktuur 5

2. Tööjõud 9

3. Maksumaksjad 12

4. Ettevõtlus 17

4.1 Ettevõtlus: töötajad, müügitulu, kasum 17

4.2 Struktuurne spetsialiseerumine 20

5. Ehitus 23

6. Arengurajad 24

Lisad 27

Lisa 1. Lisandväärtus tegevusalade ja piirkondade lõikes 27

Lisa 2. Ettevõtete majandusnäitajad 2024. aastal 28

Lisa 3. Spetsialiseerumise erisused 29

Lisa 4. Teadmusmahukus ja kõrgtehnoloogia 30

Lisa 5. Mittefinantsettevõtete koondnäitajad 31

Lisa 6. Mittefinantsettevõtted tehnoloogilise taseme järgi 31

Lisa 7. Rajatiste ehitusmahud 32

Lisa 8. Mitteeluhoonete ehitusmaht 33

Lisa 9. Eluruumide ehitusmaht 33

Lisa 10. Andmed ja metoodika 34

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž
1632
30

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

KOBAR PÄRNUMAA INNOVATSIOONIKESKUS KOBAR

Pärnumaa majandusarengu põhiväited

Perioodil 2016-2024 on Pärnumaa majandus jooksevhindades kasvanud Eesti keskmisest kiiremini ja selle osakaal Eesti majanduses on suurenenud.

Pärnumaa majandus on mahu poolest maakondade seas neljandal kohal (Harjumaa, Tartumaa ja Ida-Virumaa järel), kuid kasvutempo on üks kiiremaid — Tartumaa järel on Pärnumaa teine.

Teenuste sektori areng on olnud Pärnumaa teiste sektorite arengust aeglasem. Seda veavad avaliku sektori teenused. Teenused moodustavad SKP-st kaks kolmandikku, ületades tööstust ligikaudu kahekordselt (2024). Tööstuse osakaal on vähenenud ning teenuste osakaal suurenenud. Nii teenustes, tööstuses kui põllumajanduses on Pärnumaa osatähtsus Eesti majandusstruktuuris tervikuna suurenenud.

Pärnumaa ehitussektor ning elektrienergia ja veevarustuse sektor kasvavad Eesti keskmisest kiiremini. Ehituses ja energeetikas paistab välja Sopi-Tootsi tuulepargi mõju.

Tööhõives on Pärnumaal suurenenud teeninduse ja tööstuse osatähtsus ning vähenenud põllumajanduse osatähtsus. Ametikohtade lõikes on Eesti keskmisega võrreldes Pärnumaal rohkem lihttöötajate ja vähem keerukamaid oskusi nõudvaid ametikohti. Sellest tulenevalt on Pärnumaal ka rohkem madalaimasse sissetulekukvartiili kuulujaid ning vähem kõrgema sissetulekugrupi töötajaid.

Pärnumaa tööviljakus hõivatu kohta moodustab 81% Eesti keskmisest.

Pärnumaa keskmine brutopalk on 80% Eesti keskmisest (2025). Siiski on Pärnumaa üks kolmest maakonnast, kus perioodil 2018–2025 on suurenenud töötajate arv. Palga mahajäämus on struktuurne probleem, mis näitab madalapalgaliste sektorite suurt osakaalu.

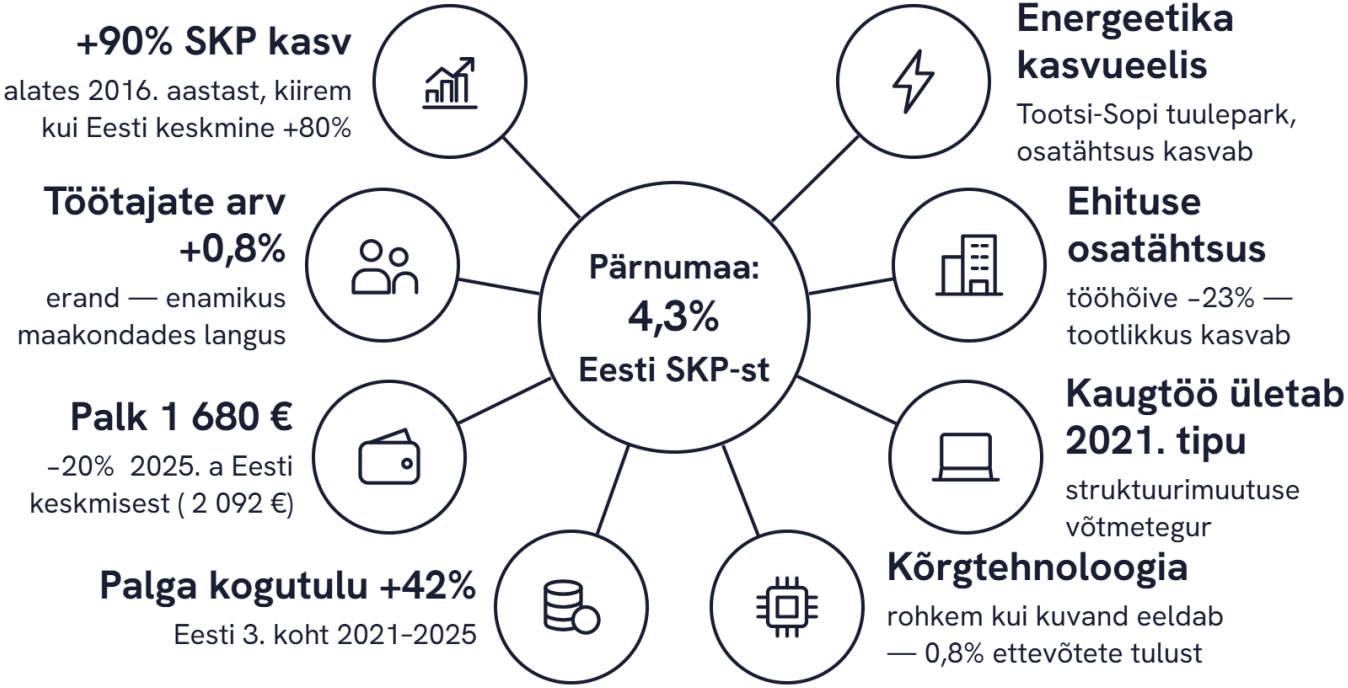
Pärnumaal kasvas kaugtöötamine seoses koroonakriisiga ning vastupidiselt Eesti üldisele trendile ületas kaugtöö populaarsus Pärnumaal 2024. a 2021. a oma. Kaugtöö võib olla üks maksumaksjate arvu suurenemise viise Pärnumaal, isegi olukorras, kus tööealiste elanike arv on vähenemas.

Olenemata maksumaksjate arvu suurenemisest on Pärnumaa omavalitsuste tulu elaniku kohta tagasihoidlik. Pärnumaa omavalitsuste tulumaks tuleb peamiselt avalikust sektorist, mille osatähtsus on pidevalt suurenenud. Suuri laekumise erinevusi omavalitsuste vahel aitab vähendada tasandusfond. Maakondlik ebavõrdsus ei ole suur. Kaalukas osa elanikke, kel keskmine ja kõrgem sissetulek, elavad Pärnus ja selle lähistel.

Mittefinantsandmete põhjal on keskmisest kasumlikumad töötaja kohta turbatööstus ja energeetika. Müügitulu ja hõivatute osakaalu alusel on olulised tööstus, põllumajandus ja ehitus. Tööstusharudena on olulised metalli-, elektroonika-, tekstiili- ning puidutööstus.

Väga kõrge rentaablusega kõrgtehnoloogiliste ettevõtete tulu moodustab vaid 1% Pärnumaa kogutulust. See sektor hõlmab arvutite, elektroonika ja optikaseadmete tootmist.

Pärnumaa majandustrendid

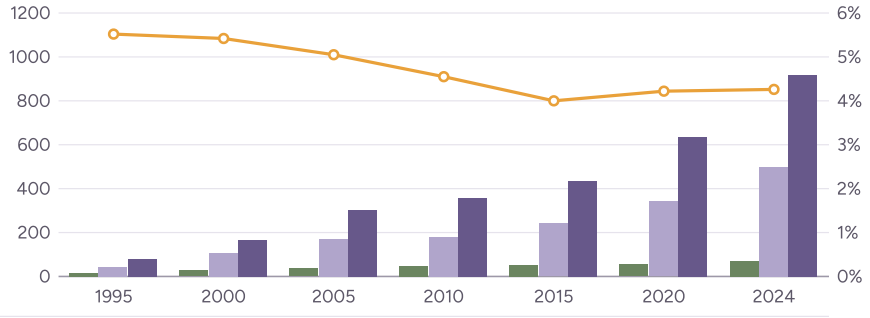
Joonis 1. Kokkuvõte Pärnumaa majandustrendidest.

1. Majandusstruktuur

Pärnumaa majanduse maht on jooksevhindades kasvanud perioodil 1995–2024 11 korda, jäädes alla riigi keskmisele, mis on kasvanud 14 korda. Kõige jõudsam on olnud kasv teenuste sektoris. Tööstus ja ehitus on sel perioodil kasvanud Pärnumaal kõige kiiremini ning nende majandussektorite kasv ületab ka riigi keskmist kasvu. Teenuste sektor on Eestis keskmiselt suurenenud kõige enam, lausa 16 korda, Pärnumaal vaid 12. Sel perioodil on Pärnumaa osatähtsus Eesti majanduses kahanenud 5,5%-lt 1995. aastal 4,3%-le 2024. aastal (joonis 2). Kõige aeglasem on kasv olnud põllumajanduses, kuigi jooksevhindades näitaja ei võimalda eristada toodangumahu ja hinnataseme muutust.

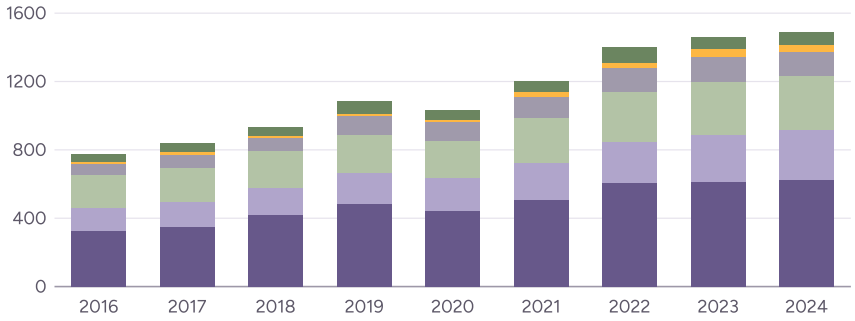
Viimastel aastatel on mahajäämuse trend pöördunud. Pärnumaa majanduskasv edastab riigi keskmist majanduskasvu ning Pärnumaa struktuurne positsioon on paranenud. Alates 2016. aastast on Pärnumaa majandus nominaalselt jooksevhindades kasvanud 92%, samal ajal kui Eesti majandus tervikuna kasvas 83%. Pärnumaa struktuurne positsioon on hakanud suurenema (joonis 3).

Mahu poolest on kõige olulisem äriteenuste valdkond, mis ületab tööstuse valdkonda enam kui kahekordselt (2024). Detailsem ülevaade on toodud lisas 1, kuid üldist trendi näitab joonis 3. Aastatel 2016 kuni 2024 on Pärnumaa lisandväärtus suurenenud kõikidel tegevusaladel ning äriteenuste maht on tööstuse omast üle kahe korra suurem. Avaliku halduse teenuste valdkond on pea sama suur kui mäetööstuse alla kuuluv turbatööstus ja töötlev tööstus kokku. Energeetika valdkonna suurenemine on ilmne alates 2023. aastast, mis langeb kokku Sopi-Tootsi tuulepargi rajamisega.

	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2024
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	18	27	36	49	51	55	71
Tööstus ja ehitus	43	106	170	179	241	341	498
Teenused	79	166	301	356	436	636	919
Pärnumaa osatähtsus (parem telg)	5,5%	5,4%	5,1%	4,6%	4,0%	4,2%	4,3%

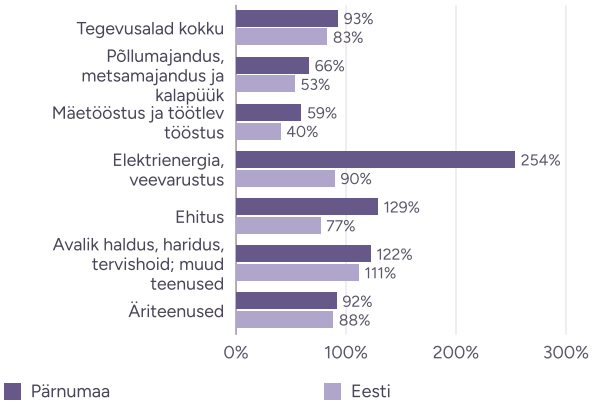
Joonis 2. Pärnu maakonna SKP majandussektorite lõikes jooksevhindades (mln eurot). Allikas: Statistikaamet, RAA0051.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Äriteenused	325	352	421	482	445	510	611	615	623
Avalik haldus, haridus, tervishoid; muud teenused	133	145	158	181	190	214	236	271	296
Mäetööstus ja töötlev tööstus	197	201	215	227	219	266	296	314	314
Ehitus	62	76	76	109	110	120	138	148	143
Elektrienergia, veevarustus	12	14	11	14	13	33	31	44	41
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	43	52	52	72	55	61	90	69	71

Joonis 3. Pärnumaa sisemajanduse koguprodukt valdkondade lõikes jooksevhindades (mln eurot) aastatel 2016–2024. Allikas: Statistikaamet, tabelil RAA0052 põhinev tellimustöö.

Pärnumaa ehitussektor ning elektrienergia (sh veevarustuse) sektor kasvavad teistest kiiremini. Tervikuna on Pärnumaa majanduskasv ületanud riigi keskmist kasvu kõikides valdkondades. Pärnumaa majandus on kasvanud üle 90%, samal ajal kui majanduskasv riigis tervikuna on olnud 80% lähedal (joonis 4). Enim ehk üle 250% on Pärnumaal kasvanud energeetika (Eestis tervikuna 90%). Energeetika valdkonnas on hüppelist suurenemist näha 2021. aastal, mis võis olla seoses energiakriisi ja kõrgete energiahindadega. Kui mujal Eestis oli peale energiakriisi mahtude kasv tagasihoidlikum, siis Pärnumaal sarnast mahu taandumist ei juhtunud. Teine, kuid väiksem hüpe energeetikas toimus 2023. a. Riigi keskmist kasvu ületab Pärnumaal oluliselt ka ehitus, mis on Pärnumaal suurenenud pea 130% (riigis tervikuna 80%). Teenuste valdkonnas edestab avalike teenuste kasv äriteenuste oma.

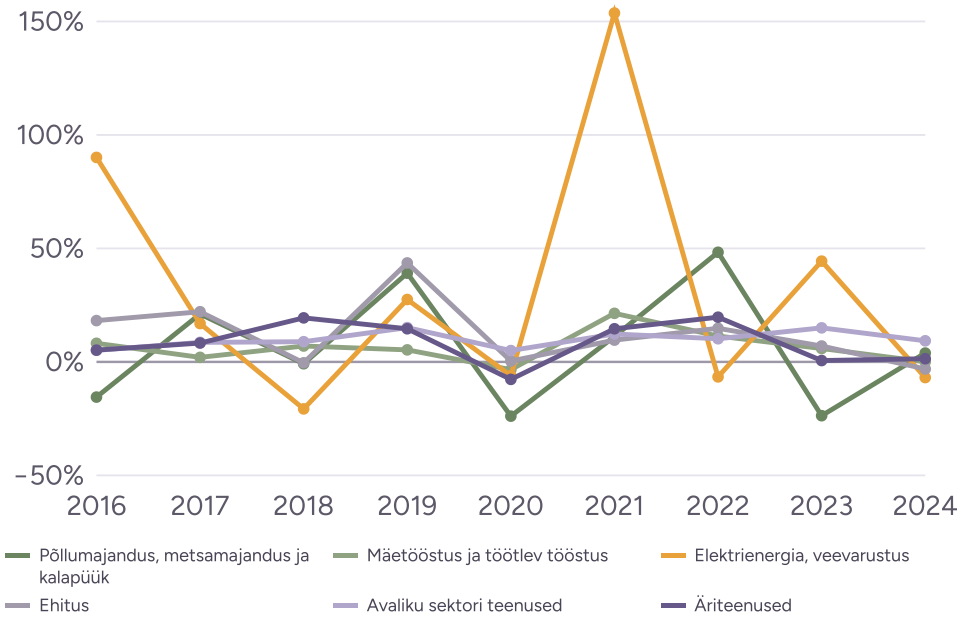

Joonis 4. Pärnumaa ja Eesti sisemajanduse koguprodukti muutuse võrdlus aastal 2016 vs. aastal 2024. Allikas: Statistikaamet, tabelil RAA0052 põhinev tellimustöö. Autori arvutused.

Ehkki lisandväärtus energeetikas on kasvanud hüppeliselt, on energia tarbimine Pärnu maakonnas märkimisväärselt vähenenud (~13%). Statistikaameti andmetel 2024. a osaliselt elektrienergia tarbimine taastus, kuid ei jõudnud 2022. ja 2023. a tasemele. Elektrienergia tarbimise vähenemises paistavad Eesti majanduses silma eriti metsamajandus; metallitootmine; mööblitootmine; elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus, maismaaveondus ning info ja side valdkond. Muutuse taga ei ole otseselt energiatõhususe tõus, kuivõrd mõlemal aastal on vähenenud ka tööstustoodangu mahuindeks (2023. a −9,5%; 2024. a −3,2%). Eeldatavalt iseloomustavad need üleriigilised muutused ka Pärnumaad (detailsed andmed puuduvad).

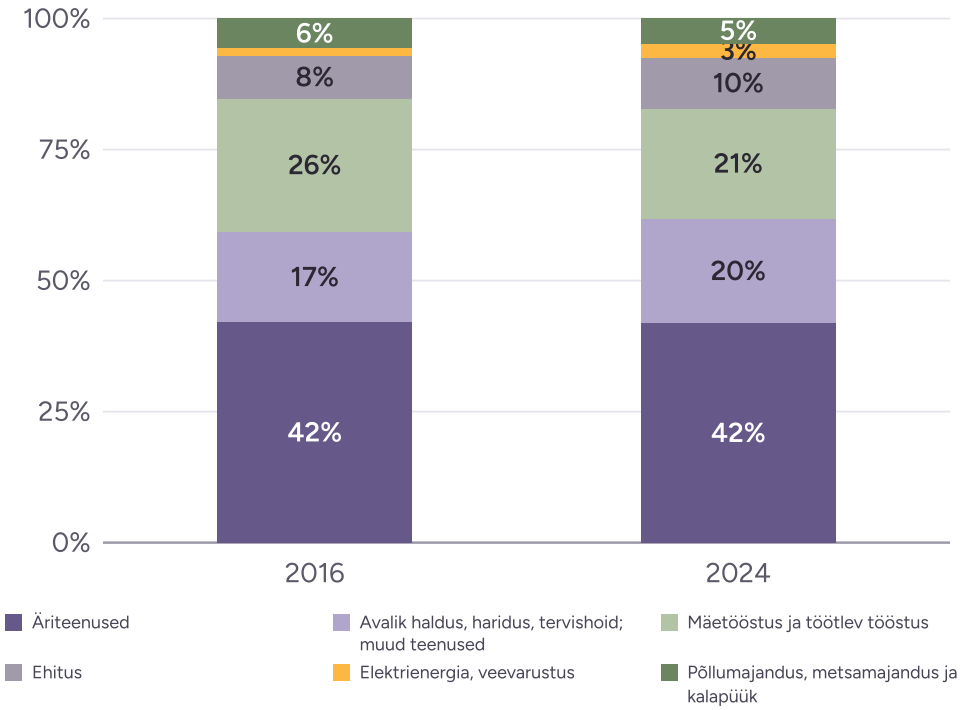

Joonis 5 näitab majanduskasvu aastate lõikes. Selgelt paistab välja elektrienergia ja veevarustuse mahu järsk ja pidev suurenemine. Põllumajandust iseloomustab teistest majandussektoritest oluliselt suurem ebastabiilsus, mis samas ei ole seotud saagikuse, vaid bilansiliste asjaoludega.

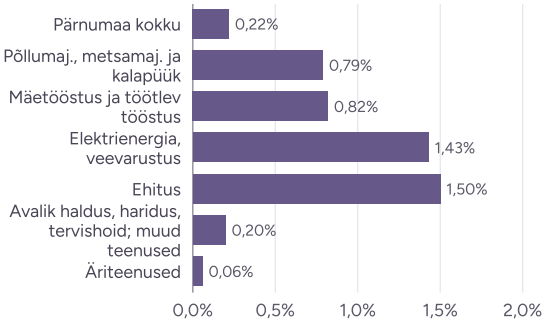
Joonis 5. Pärnu maakonna SKP muutus majandussektorite lõikes eelmise perioodi suhtes jooksevhindades. Allikas: Statistikaamet, tabelil RAA0052 põhinev tellimustöö.

Struktuurselt on kõige olulisemad muutused sel perioodil tööstuse osakaalu vähenemine ning teenuste osakaalu suurenemine. Äriteenuste osakaal on jäänud samaks, kuid teenused tervikuna on kasvanud 59%-lt 62%-le ehk suurenemine on tulnud avaliku sektori teenuste arvelt (kasvanud 17%-lt 20%-le). Ka ehituse valdkond on oma positsiooni parandanud 8%-lt 10%-le. Mäetööstuse ja töötleva tööstuse osatähtsus on vähenenud 5% võrra, põllumajandus 1%. Energeetika maht on hüppeliselt kasvanud, kuid moodustab siiski vaid 3% Pärnumaa majandusest 2024. a (2016. a oli see 2%).

Joonis 6. Pärnumaa lisandväärtuse struktuuri muutus aastal 2016 vs. aastal 2024. Allikas: Statistikaamet, tabelil RAA0052 põhinev tellimustöö.

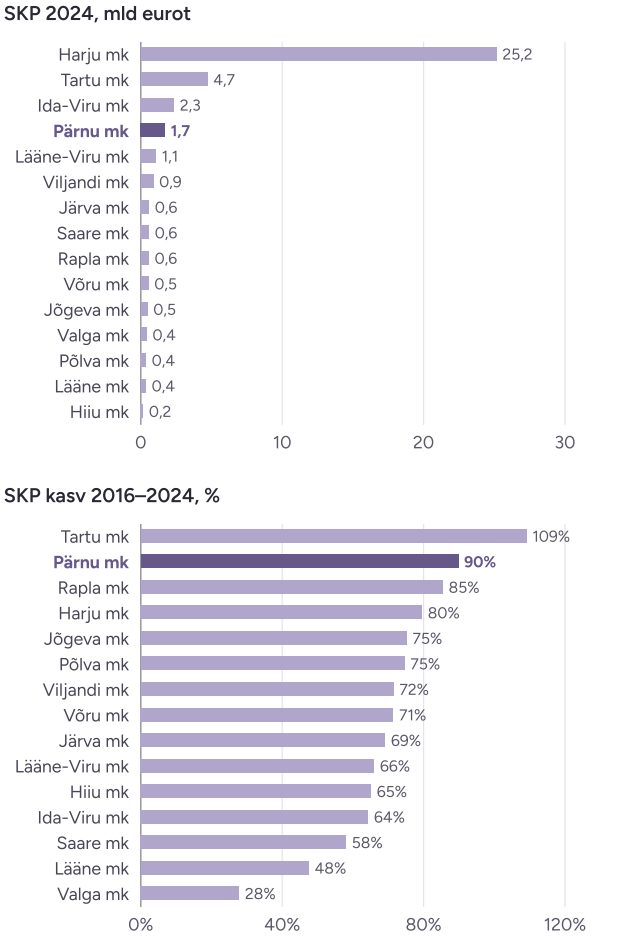
Pärnumaa osatähtsus Eesti majanduses kasvab kõikides valdkondades, eriti ehituses ja energeetikas. Joonis 7 näitab Pärnumaa majanduse positsiooni tugevnemist Eesti majanduses erinevate tegevusalade lõikes. Kõige enam on Pärnumaa struktuurne osatähtsus suurenenud ehituses ning ka mahult pigem väikses energeetikas. Kõige vähem on Pärnumaa panus suurenenud teenuste valdkonnas, eriti just äriteenustes, mis samas on majanduse mahtudes oluline valdkond.

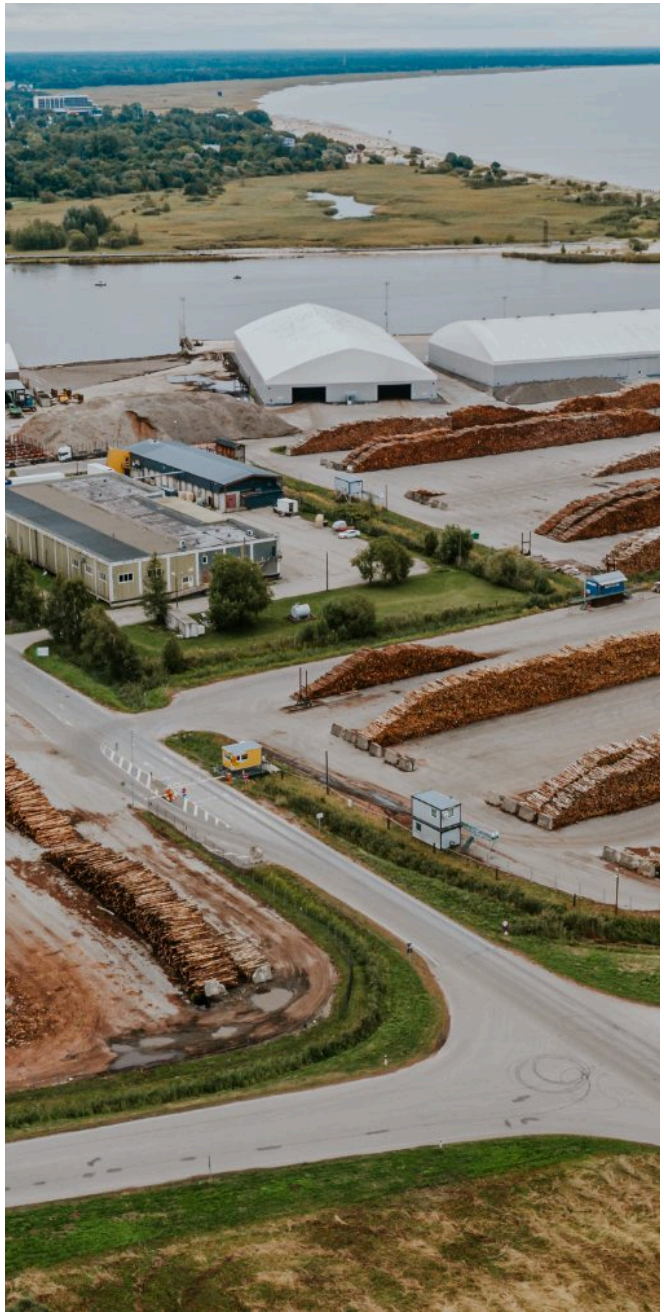
Joonis 7. Pärnumaa SKP osatähtsuse muutus Eesti SKP-s tegevusalade lõikes (%). Allikas: Statistikaamet, tabelil RAA0052 põhinev tellimustöö.

Kui kõrvutada andmeid elanike arvuga, siis Pärnumaa SKP elaniku kohta oli 2024. a 19,3 tuh eurot[1], kuid Eesti keskmine oli 10 tuh euro võrra suurem. Pärnumaa SKP elaniku kohta moodustab vaid 66,6% Eesti keskmisest. 2016. a oli see aga 64% ehk ka SKP elaniku kohta on siiski kasvanud kiiremini kui riigis tervikuna.

Pärnumaa on majanduse mahult maakondlikult neljandal positsioonil Harjumaa, Tartumaa ja Ida-Virumaa järel, kuid kasvutempo on Pärnumaal üks kiiremaid (joonis 8). Kasvutrendis on Pärnu maakond tõusmas kolmandale positsioonile Ida-Virumaast mööda.

Joonis 8. SKP maakondade lõikes 2024. a (mld eurot, jooksevhindades) ning SKP kasv perioodil 2016–2024 (%). Allikas: Statistikaamet, tabel RAA0050.

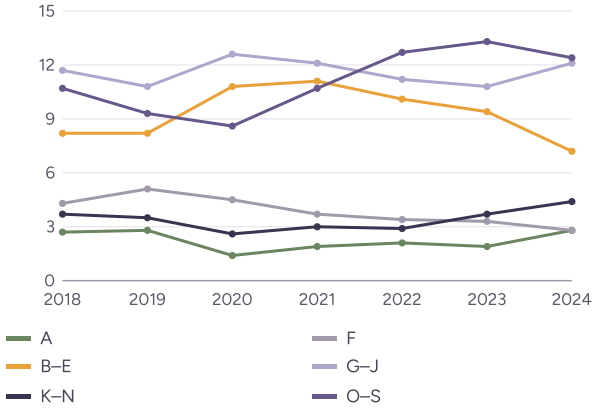

[1] Statistikaamet, RAA0050.

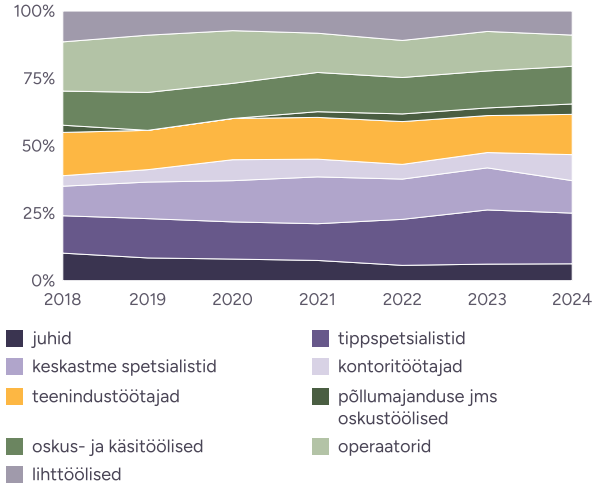
2. Tööjõud

Muudatused tööhõives peegeldavad teeninduse ja tööstuse osatähtsuse suurenemise ja põllumajanduse osatähtsuse vähenemise üldist trendi. Pärnu maakonnas on hõive suurenenud kõige rohkem avalikus sektoris O–S (24%). Hõive on enim langenud tegevusaladel A (30%) ja F (23%). Suur hõive vähenemine ehituse valdkonnas on üllatav, arvestades, et SKP on selles valdkonnas suurenenud. Statistikaamet ei avalda andmeid tööviljakuse kohta maakondade ja tegevusalade lõikes, kuid üleeestilistes tööviljakuse andmetes on näha, et alates 2018. aastast on tööviljakus ehituse valdkonnas kasvanud 30% (Statistikaamet, EM0001). Statistikaameti (EM001) andmetel on kõige suurema lisandväärtusega tegevusalad elektrienergia tootmine ja kinnisvaraalane tegevus. Pärnumaa andmetes on need tegevusalad järgmisel joonisel esitatud koos teiste tegevusaladega. Täpset osatähtsust on keeruline välja tuua või ei asu need hõivatud Pärnumaal.

Ametikohtade lõikes on Eesti keskmisega võrreldes Pärnumaal rohkem lihtsamaid töökohti ja vähem keerukamaid oskusi nõudvaid ametikohti. Võrreldes Eesti keskmisega on Pärnumaal vähem tippspetsialiste, keskastme spetsialiste ja juhte ning rohkem teenindustöötajaid, kontoritöötajaid ning põllumajanduse ja muid oskustöölisi. Ametikohtade struktuur on toodud joonisel 10. Pärnumaa oskustöötajate töötasu on Eesti keskmisest madalam, see ei kehti tööstusjuhtide puhul. Pärnumaal teenib töötleva tööstuse lihttööline 200 eurot (~15%) vähem Harjumaa omast (Statistikaameti palgarakendus 2025. a III kv).

Joonis 9. Hõive muutus Pärnu maakonnas tegevusalade ja aastate lõikes (tuh hõivatut). Allikas: Statistikaameti tööturu rakendus.

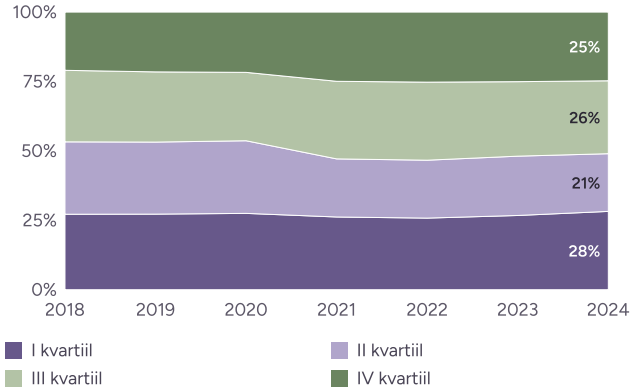
Joonis 10. Ametikohtade struktuur Pärnumaal perioodil 2018–2024. Allikas: Statistikaamet.

Loode-Pärnu tööstusküla hoone

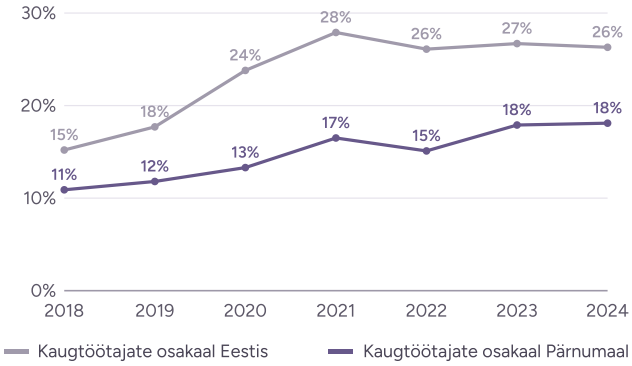
Tegevusalad Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori EMTAK 2008 järgi: A – põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük; B – mäetööstus; C – töötlev tööstus; D – elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine; E – veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus; F – ehitus; G – hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont; H – veondus ja laondus; I – majutus ja toitlustus; J – info ja side; K – finants- ja kindlustustegevus; L – kinnisvaraalane tegevus; M – kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus; N – haldus- ja abitegevused; O – avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus; P – haridus; Q – tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; R – kunst, meelelahutus ja vaba aeg; S – muud teenindavad tegevused.

Pärnumaal on rohkem I ehk madalaimasse sissetulekukvartiili kuulujaid ja vähem IV ehk kõrgema sissetulekuga inimesi. Selle põhjuseks on ametikohtade struktuur. Ka II ja III kvartiil on võrreldes Eesti keskmisega suuremad – seda just kõrgema sissetuleku arvelt. Viimastel aastatel see trend süveneb (joonis 11). 2024. a kuulus Pärnumaal I kvartiili 33% inimestest, kuid riigis keskmiselt 28%.

Joonis 11. Sissetulekukvartiilide struktuur Pärnumaal perioodil 2018–2024. Allikas: Statistikaamet.

Kaugtöö tegemine kasvas Pärnumaal koroonakriisi ajal sarnaselt kogu riigiga. Vastupidiselt Eesti üldisele trendile on kaugtöötamine jätkuvalt Pärnumaal kasvanud. Peale koroonakriisi 2020. aastal suurenes kaugtööd[2] tegevate hõivatute osakaal. Statistikaameti[3] andmetel oli 2018. aastal kaugtöö tegijate osakaal 15,4% (102 tuh hõivatut), kuid 2024. a oli neid 26% (184 tuh hõivatut). Sarnane trend iseloomustab ka Pärnumaad. 2018. a oli kaugtöö tegijate osakaal 10,8% (4,5 tuh hõivatut), kuid 2024. a 18% (7,5 tuh hõivatut). Nii Eestis tervikuna kui ka Pärnumaal oli kaugtöötajate osakaal kõige suurem 2021. a. Pärast seda on osakaal veidi langenud, kuid säilitanud siiski oluliselt kõrgema taseme kui enne 2021. aastat.

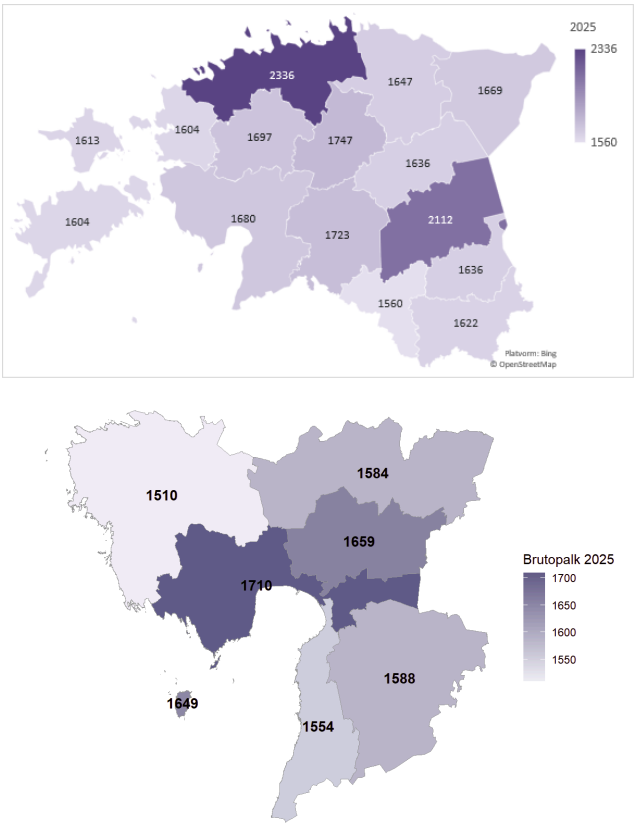

Joonis 12. Kaugtöötajate osakaal Eestis ja Pärnumaal perioodil 2018–2024. Allikas: Statistikaameti tööturu rakendus.

Kaugtöö võimaldab pärnumaalastel teha kõrgemat kvalifikatsiooni nõudvat tööd, mida maakonna tööturg ei paku. Statistikaameti andmetel on kaugtöö tegemine levinum kõrgema haridustaseme ja kõrgema sissetulekuga hõivatute seas. Tegevusaladest esineb kaugtööd kõige rohkem info ja side valdkonnas; finants- ja kindlustustegevuses ning kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses. Ametialadest esineb kaugtööd kõige rohkem juhtidel ning tipp- ja keskastme spetsialistidel. Võib arvata, et taoline kirjeldus iseloomustab ka Pärnumaa kaugtöötajaid.

Pärnumaa keskmine palk jääb Eesti keskmisele alla, kuid töötajate arv maakonnas on suurenenud. Palgastatistika näitab suuri piirkondlikke erinevusi (joonis 13). Harjumaal on keskmine palk Pärnumaa omast 40% suurem, kuid Pärnumaa omavalitsustest on kõrgeim brutopalk Pärnu linnas.

Keskmine brutopalk 2025, eurot

Joonis 13. Keskmine brutopalk eurodes 2025. aastal maakondade ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes. Allikas: Statistikaamet, tabel PA107 ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

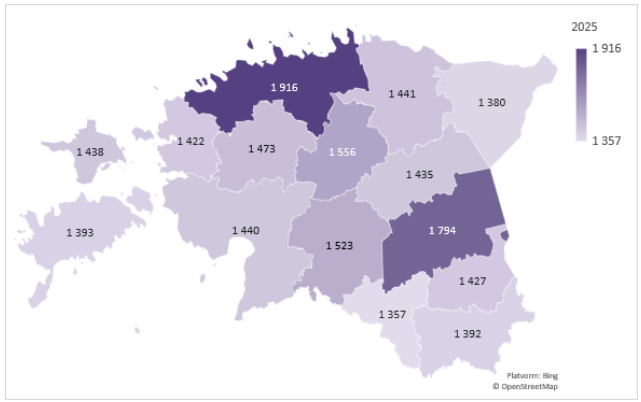
[2] Kaugtööd tegev hõivatu – hõivatu, kes kasutas viimase nelja nädala jooksul (uuringunädal ja kolm eelnenud nädalat) põhitööl kaugtöö võimalust. Kaugtöö – töötamine väljaspool tööandja tavapäraseid tööruume (kodus või kaugbüroos), olles samal ajal tööandjaga ühenduses tänapäevaste infotehnoloogia- ja telekommunikatsioonivahenditega. Hõivatu – isik, kes töötas uuritaval ajavahemikul vähemalt ühe tunni ja sai selle eest tasu palgatöötaja, ettevõtja või vabakutselisena; töötas pereettevõttes või oma talus otsese tasuta; oli lapsehoolduspuhkusel ja sai või kel oli õigus saada tööga seotud tulu (vanemahüvitist); ajutiselt ei töötanud puhkuse, haiguse, rasedus- ja sünnituspuhkuse, hooajalise töö, tööga seotud koolituse või mõne muu eeldatavalt alla kolme kuu kestva põhjuse tõttu.

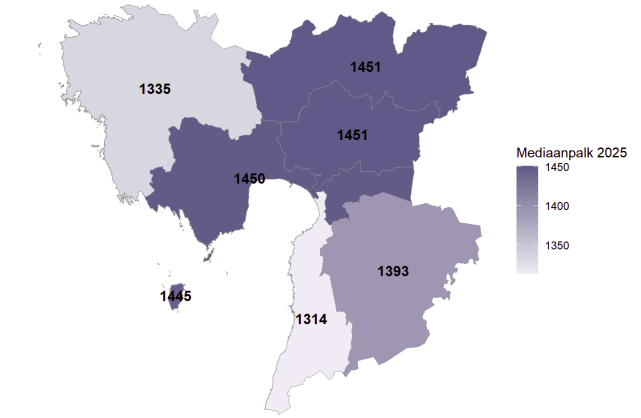
[3] Statistikaamet. Tööpoliitika näitajad. https://tooturg.stat.ee/

Kui järgmisel joonisel vaadata mediaanpalka, siis on näha, et tase on palju madalam, kuid samuti paistavad välja Harjumaa lähedased maakonnad, mille palgatase võib olla kõrgem seoses pendelrändega Harjumaale.

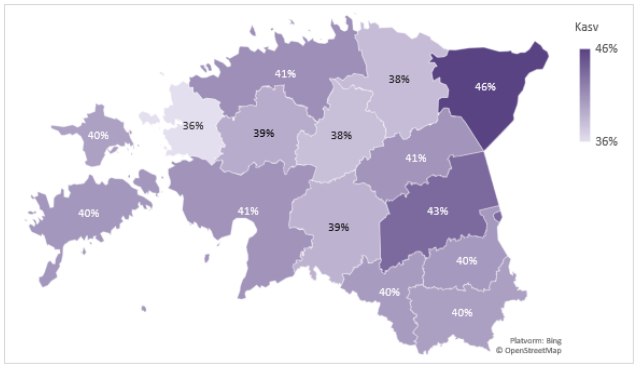
Järgmistel joonistel on palgakasvu andmetest näha, et perioodil 2021–2025 on brutopalk enim suurenenud Ida-Virumaal ehk 46%. Pärnumaal on palgakasv sarnane Harjumaaga. Pärnumaa omavalitsustest on kõige suurem brutopalga kasv olnud Häädemeeste vallas, lausa 49%.

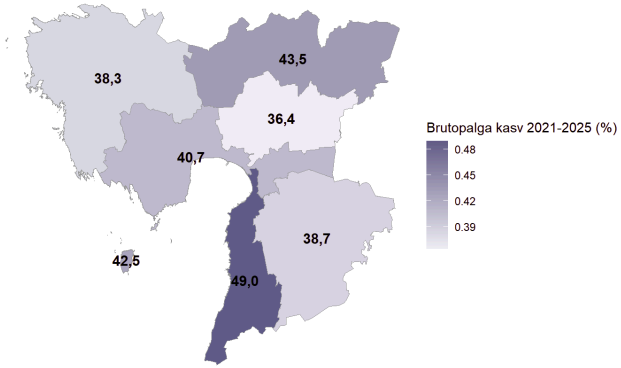
Samas on Pärnumaa üks kolmest maakonnast, kus perioodil 2021–2025 on töötajate arv suurenenud. Lisaks Pärnumaale on töötajate arv veel kasvanud ka Harjumaal ja Tartumaal. Eestis tervikuna on sel perioodil töötajate arv kasvanud 0,5% ehk u 3000 inimese võrra. Pärnu maakonnas on kõige rohkem töötajate arv kasvanud Tori vallas ning kõige rohkem vähenenud Saarde vallas.

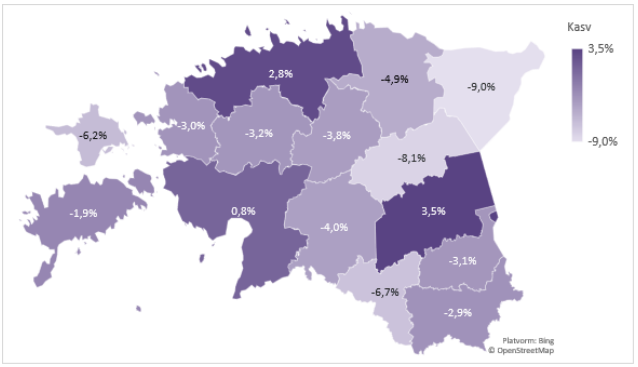

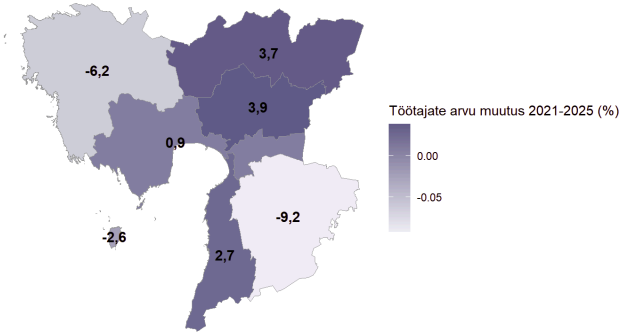
Joonis 14. Mediaanpalk 2025. aastal maakondade ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes, eurodes. Allikas: Statistikaamet, tabel PA107 ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

Joonis 15. Brutokuupalga kasv maakondade ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes perioodil 2021–2025, protsentides. Allikas: Statistikaamet, tabel PA107 ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

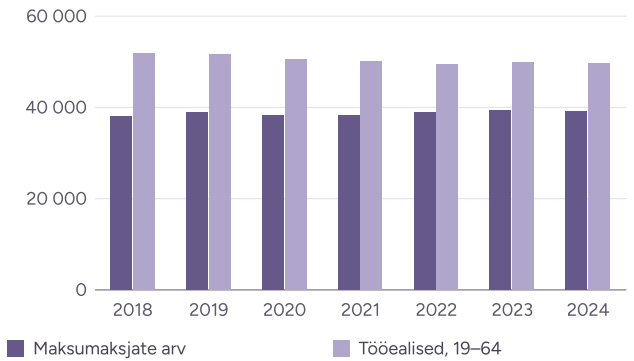

Joonis 16. Töötajate arvu muutus perioodil 2021–2025 maakondades ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes, protsentides. Allikas: Statistikaamet, tabel PA107 ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

3. Maksumaksjad

Pärnumaal on 2024. aastal suurenenud maksumaksjate arv 2,8% võrreldes 2018. aastaga (joonis 17). Maksumaksjatena käsitletakse siin neid elanikke, kelle sissetulekust peetakse kinni omavalitsusele laekuv füüsilise isiku tulumaks. Kasv on siiski veidi väiksem kui Eestis tervikuna (+4,1%). Samal ajal on vähenenud tööealiste (vanuses 19–64 a) arv 4,2% ehk u 2200 inimese võrra. Seega on suurenenud maksumaksjate osakaal Pärnu maakonna tööealiste seas (+5,4%).

Statistikaameti andmetel (RV0240) oli Pärnumaa rahvaarv 2024. a 2,5% suurem kui 2018. aastal. Rahvaarvu kasvatasid suuresti Ukraina sõjapõgenikud (eriti 2023. a). Ka rändeandmed (RVR02) näitavad suuremat sisserännet välisrände arvelt 2022. a – Pärnumaale asus 2300 inimest välismaalt rohkem, kui siit lahkus. Tervikuna on perioodil 2018–2024 rändesaldo välisrände arvelt positiivne 4487 inimesega ning siserände arvelt 278 inimesega.

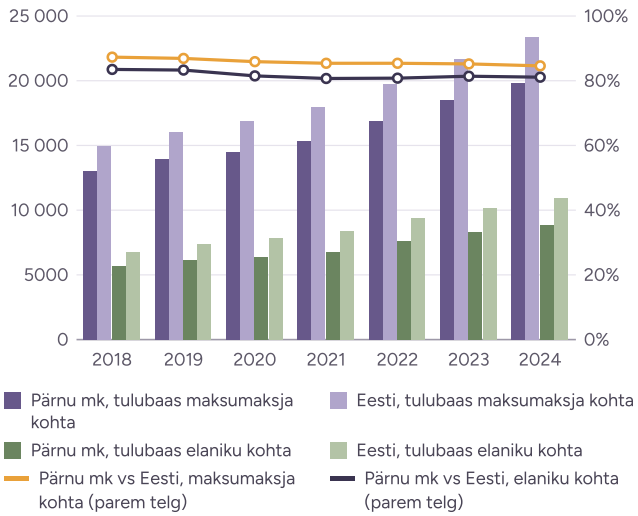
Joonis 17. Pärnumaa maksumaksjate arv ja tööealiste arv aastatel 2018–2024. Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, tasandus- ja toetusfond ning väljamaksete andmete graafikud (maksumaksjate arv ilma pangatulu intressi saajateta ja ilma pensionärideta).

Tabel 1. Pärnumaa omavalitsustes maksumaksjate osakaal tööealiste (vanuses 19–64 a) seas perioodil 2018–2024.

Kohalik omavalitsus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Häädemeeste vald	68,2%	69,5%	69,8%	70,9%	72,3%	72,7%	74,0%
Kihnu vald	64,1%	66,1%	66,0%	67,0%	67,3%	70,4%	70,8%
Lääneranna vald	68,8%	70,7%	70,4%	71,4%	72,8%	73,8%	73,0%
Põhja-Pärnumaa vald	73,6%	75,3%	75,6%	76,6%	79,3%	80,1%	80,6%
Pärnu linn	74,8%	76,8%	77,1%	78,1%	80,4%	80,2%	79,5%
Saarde vald	66,3%	69,5%	71,0%	72,9%	74,2%	73,7%	74,2%
Tori vald	74,1%	75,7%	76,1%	76,9%	79,1%	80,0%	79,9%
Pärnu maakond	**73,2%**	**75,2%**	**75,6%**	**76,6%**	**78,7%**	**78,9%**	**78,6%**
Eesti	**74,0%**	**75,7%**	**77,3%**	**78,3%**	**80,3%**	**79,6%**	**78,9%**

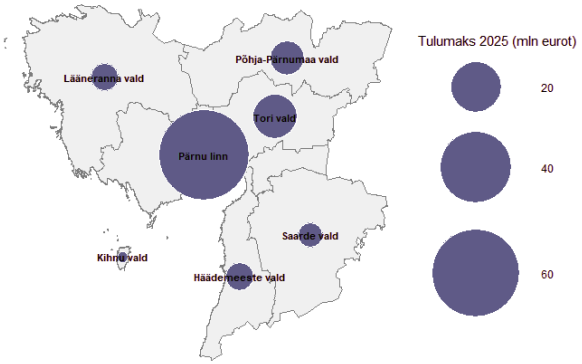
Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, tasandus- ja toetusfond ning väljamaksete andmete graafikud.

Pärnu maakonna maksumaksjate osakaal on olnud enamasti riigi keskmisest näitajast veidi väiksem. Järgmisel joonisel on elanike arvu võrreldud kohalikule omavalitsusele laekuva füüsilise isiku tulumaksuga maksustatud tuluga.

Joonis 18. Pärnumaa ja Eesti maksumaksjate ja elanike arv võrrelduna füüsilise isiku tulumaksuga maksustatud tuluga aastatel 2018–2024 (maksumaksjate arv ilma pangatulu intressi saajateta ja ilma pensionärideta). Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, tasandus- ja toetusfond ning väljamaksete andmete graafikud.

Pärnumaa tulumaksust üle 60% laekub Pärnu linna. Pärnumaa omavalitsused said 2025. a kokku tulu tulumaksust üle 105 miljoni euro ning ligikaudu 63,5 miljonit sellest laekus Pärnu linna.

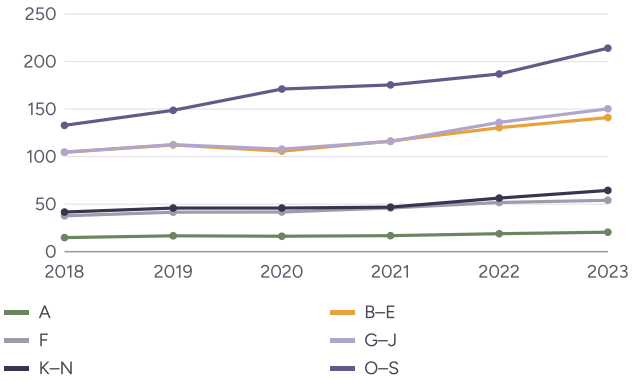
Joonis 19. Pärnumaa omavalitsustele 2025. a laekunud tulumaks. Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, tasandus- ja toetusfond ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

Maksustatav tulu on Pärnumaal suurenenud. Tulu maksumaksja kohta on perioodil 2018–2024 suurenenud 52%, tulu elaniku kohta 56%. Võrdluseks on maksustatav tulu tervikuna sel perioodil suurenenud 56%. Siiski jäävad need kasvuprotsendid Eesti keskmisele alla. Tabelis 2 on toodud Pärnumaa füüsilise isiku tulumaksuga maksustatav tulu, millest suurim on palgatulu (88%).

Tabel 2. Pärnumaa füüsilise isiku tulumaksuga maksustatav tulu perioodil 2018–2024 (tuh eurodes). Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, väljamaksete andmete graafikud.

Tululiik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Palgatulu	438 057	479 870	486 225	515 062	579 796	644 761	681 147
Üüri- ja renditulu	3 455	2 600	2 534	2 669	2 899	3 273	3 505
Ajutise töövõimetuse hüvitis	10 167	10 760	12 156	14 852	14 682	11 611	11 798
Juhtimis- ja kontrolliorgani liikme tasu	13 307	13 911	12 850	13 242	14 310	15 546	16 256
Töötasu töövõtulepingu alusel	9 659	10 853	10 716	12 764	14 719	16 243	17 331
Töötuskindlustushüvitis	3 304	3 615	6 360	6 675	4 880	6 690	8 622
Vanemahüvitis	11 837	13 630	14 079	14 545	17 275	18 984	18 490
Muud väljamaksed	6 867	7 649	10 227	7 438	8 528	11 050	17 173

Lisaks tululiikidele on oluline kohaliku majanduse struktuuri näitaja ka füüsilise isiku tulumaksu päritolu majandussektorite lõikes ehk millistest valdkondadest kohaliku omavalitsuse elanikud oma tulu saavad. See ei tule välja ettevõtluse andmeid analüüsides, kuna nendes andmebaasides on info ettevõtte juriidilise aadressi järgi ehk üle riigi tegutsevad ettevõtted (nt jaekaubandusketid, transpordi-, energeetikaettevõtted) on seega piirkondlikus statistikas alaesindatud. Tulumaksu maksubaasi andmeid ei ole kõikide Pärnumaa omavalitsuste kohta, kuid olemasolevad omavalitsuste andmed esindavad 88% Pärnumaa elanikke ehk piisav hulk üldistuste tegemiseks Pärnumaa kohta.

Joonis 20. Kohalike omavalitsuste tulumaksu maksubaas tegevusvaldkondade ja aastate lõikes (EMTAK 2008). Allikas: kohalikud omavalitsused.

Pärnumaa omavalitsuste tulumaks laekub peamiselt avalikust sektorist, mille osatähtsus aastati suureneb. Keskmisest vähem on maksubaasis kasvanud põllumajanduse ja tööstuse sektor. Ainus valdkond, mis on oma osatähtsust struktuuris suurendanud, on avaliku sektori teenused, k.a maksustatavad toetused. Ka ehituse osatähtsus on vähenenud, mis peegeldus ühtlasi hõive näitajates.

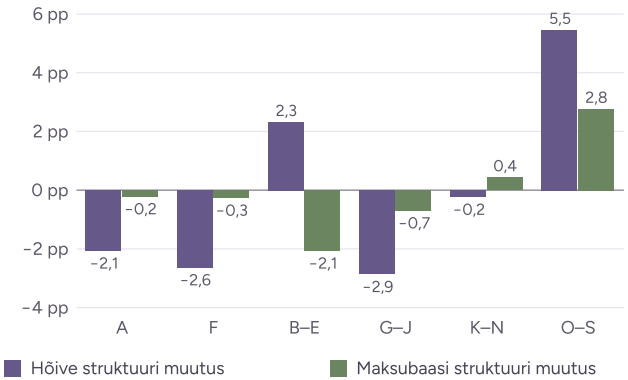
Tegevusalad Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori EMTAK 2008 järgi: A – põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük; B – mäetööstus; C – töötlev tööstus; D – elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine; E – veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus; F – ehitus; G – hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont; H – veondus ja laondus; I – majutus ja toitlustus; J – info ja side; K – finants- ja kindlustustegevus; L – kinnisvaraalane tegevus; M – kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus; N – haldus- ja abitegevused; O – avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus; P – haridus; Q – tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; R – kunst, meelelahutus ja vaba aeg; S – muud teenindavad tegevused.

Muutused maksubaasi ja hõive struktuuris on üldjoontes samasuunalised, kuid hõives tugevamad. Kui kõrvutada tulumaksu struktuuri muutus hõive struktuuri muutusega tegevusvaldkondade lõikes, on trendid üldjoontes samasuunalised, kuid hõive puhul tugevamad. Silma torkavad tegevusalad B–E ehk mäetööstus, tööstus, energeetika, kus hõive positsioon on suurenenud, kuid osatähtsus maksubaasis vähenenud. Vastupidine trend on näha valdkondades K–N, kus hõives on positsioon nõrgenenud, kuid maksubaasis on see tugevnenud. Valdkondades A, F ja G–J on näha, et hõive positsioon on vähenenud oluliselt rohkem kui osatähtsus maksubaasis ehk väiksemale hulgale hõivatutele liigub sarnane hulk tulu (joonis 21).

Tabel 3. Kohalike omavalitsuste tulumaksu maksubaasi muutused perioodil 2018–2023 tegevusvaldkondade lõikes.

Tegevusala	Kasv 2018–2023	Struktuur 2018	Struktuur 2023
A	39%	3%	3%
B–E	35%	24%	22%
F	43%	9%	8%
G–J	43%	24%	23%
K–N	55%	10%	10%
O–S	61%	30%	33%
Kokku	**48%**	**100%**	**100%**

Allikas: kohalikud omavalitsused. Koostaja arvutused.

Joonis 21. Pärnumaa hõive struktuuri ja maksubaasi struktuuri muutus perioodil 2018–2023 tegevusvaldkondade lõikes. Allikas: Statistikaameti tööpoliitika näitajate rakendus ja kohalikud omavalitsused.

Suigu küla

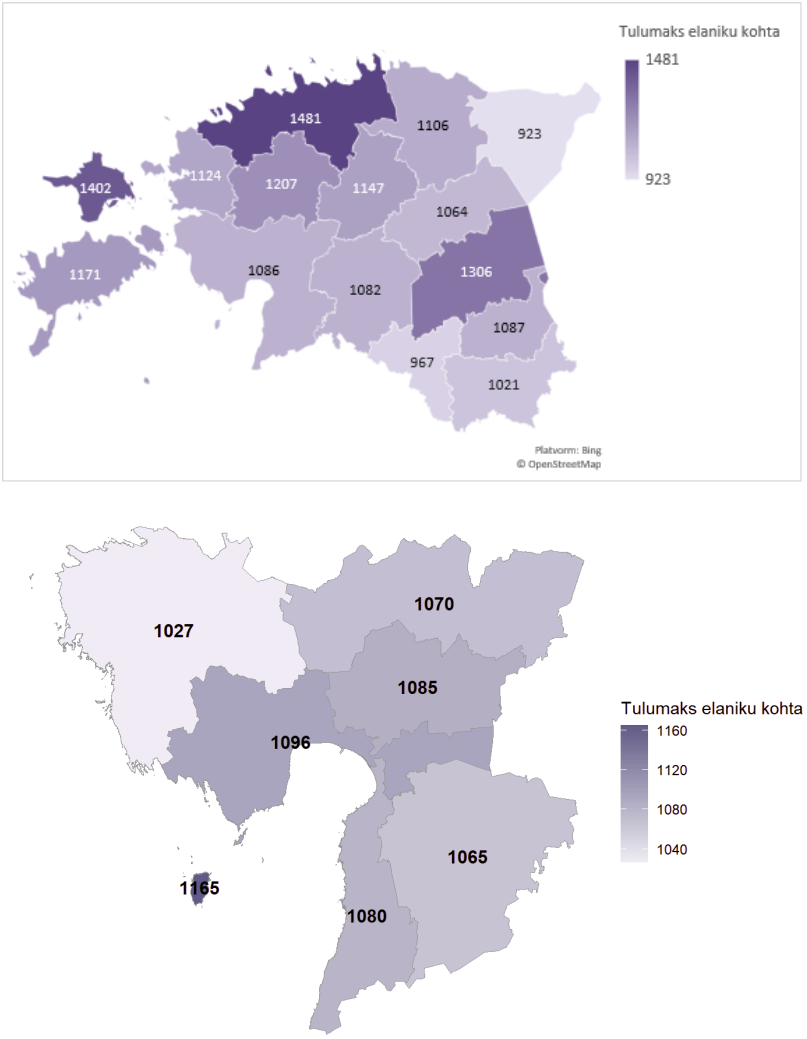
Tegevusalad Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori EMTAK 2008 järgi: A – põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük; B – mäetööstus; C – töötlev tööstus; D – elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine; E – veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus; F – ehitus; G – hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont; H – veondus ja laondus; I – majutus ja toitlustus; J – info ja side; K – finants- ja kindlustustegevus; L – kinnisvaraalane tegevus; M – kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus; N – haldus- ja abitegevused; O – avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus; P – haridus; Q – tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; R – kunst, meelelahutus ja vaba aeg; S – muud teenindavad tegevused.

Kuna erinevused palkades on suured, kanduvad need erinevused edasi ka omavalitsuste rahastusse. Omavalitsustel moodustab suure osa rahastusest füüsilise isiku tulumaks. Kuna tulumaksu maksubaasiks olev füüsilise isiku maksustatav tulu erineb omavalitsuste lõikes palju. Mõnes omavalitsuses on see 818 eurot elaniku kohta, teises 1755 eurot elaniku kohta. Ka maakondade lõikes on erinevused suured ning mõnes maakonnas on tulu elaniku kohta pea 60% suurem kui teises. Kui vaadata järjestust, siis Pärnu maakond on tulumaksus elaniku kohta kümnendal kohal.

Kõige suurem tulumaks elaniku kohta on Pärnu linnas ning kõige väiksem Lääneranna vallas (joonis 22).

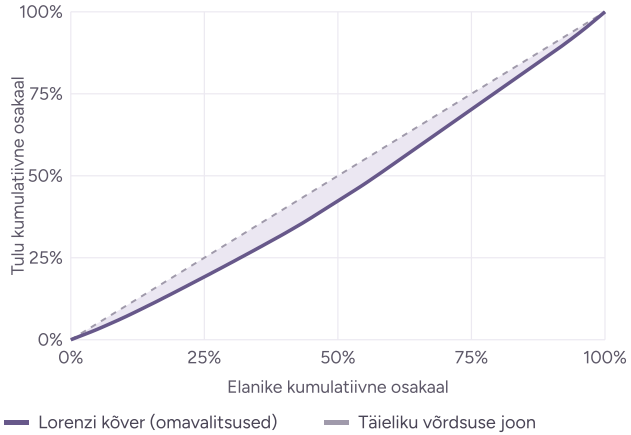
Tasandusfondi tasandav mõju on Pärnumaal tagasihoidlik. Tasandusfondiga tagatakse omavalitsustele sarnasem teenuste pakkumisega toimetulek. Selle koostamisel arvestatakse omavalitsuse demograafilist struktuuri ning võetakse aluseks arvestuslikku kuluvajadust. Tulubaasi arvestatakse füüsilise isiku maksutulu, maamaks ja tasandusfondi eraldised.

Maakondade võrdluses on näha, et peale tasandusfondi rakendamist on Pärnu maakonna ja Harjumaa vahe elaniku kohta kahanenud 27%-lt 18%-le ning Pärnu maakond langenud 12. kohale. Maakonna lõikes on näha, et kõige suurem tulubaas elaniku kohta on Kihnu vallas ja kõige väiksem Pärnu linnas. Tulubaas elaniku kohta on maakondade ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes toodud järgmisel joonisel.

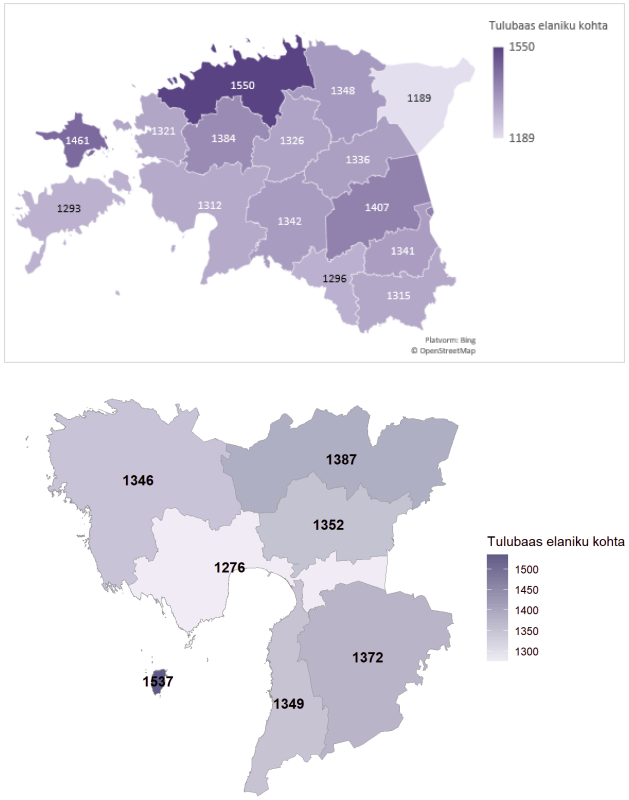
Joonis 22. Tulumaks elaniku kohta maakondade ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes 2025. aastal.
Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

Maakondlikud erinevused on endiselt küllaltki suured, kuid mõningane tasandumine siiski toimub. Suurt ebavõrdsust omavalitsuste vahel ei näita ka Gini indeks (joonis 24), kuna suur osa maksumaksjaid asuvad piirkondades, kus tulu maksumaksja kohta on kõige suurem. Nagu näha, ei ole joonisel trendijoon väga kaugel kujutletavast diagonaalist ehk ebavõrdsus ei ole suur.

Joonis 24. Tulu ja elanike kumulatiivse jaotuse joonis 2024. a omavalitsustele elaniku kohta laekuva tulumaksu alusel. Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, tasandus- ja toetusfond 2025. Töö koostajate arvutus ja joonis.

Tulumaksu põhjal on Gini koefitsient 0,09 ning tulubaasi põhjal 0,06 ehk tasandusfond tasandab osa ebavõrdsusest välja. Kuigi omavalitsuste vahel on tulus elaniku kohta suured erinevused, tasandab tasandusfond osa ebavõrdsusest välja ning aitab kehvemal järjel omavalitsusi rohkem. Pärnumaale on tasandusfondi mõju pigem tagasihoidlik, kuna Pärnumaa kuulub n-ö keskmiste hulka. Nt enne tasandusfondi paiknes Pärnu linn omavalitsuste võrdluses tulumaksus elaniku kohta 49. kohal, kuid pärast tasandusfondi lisamist 65. kohal. Võrdlusena lisandus tasandusfondist elaniku kohta Pärnumaale keskmiselt 226 eurot elaniku kohta, kuid Valgamaale 328 eurot elaniku kohta.

Joonis 23. Tulubaas elaniku kohta maakondade ja Pärnumaa omavalitsuste lõikes 2025. aastal. Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning Maa- ja Ruumiameti kaardiandmed.

4. Ettevõtlus

5.1 Ettevõtlus: töötajad, müügitulu, kasum

Äriregistri ettevõtlusandmestikus loetakse Pärnumaa ettevõteteks need, kelle juriidiline asukoht on Pärnumaal, olenemata sellest, kus paiknevad nende tegutsemiskohad. Vananenud andmete ja mitteaktiivsete ettevõtete välistamiseks võetakse valimisse ettevõtted, kes on vähemalt 2023. a esitanud majandusaasta aruande ning kellel on olemas müügitulu ja registreeritud tegevusala EMTAK 2025 klassifikaatori järgi. 2026. a märtsi seisuga oli äriregistris 225 221 ettevõtet, kuid mitteaktiivsete ja finantssektori ettevõtete eemaldamisel jäi valimisse 156 906 ettevõtet. Neist 8879 ehk 5,7% asuvad Pärnumaal.

Pooltes ettevõtetes ei olegi töötajaid. Ka ühe töötajaga ettevõtteid on palju (15%). 95% kõigist ettevõtetest on kuni 10 töötajaga mikroettevõtted.

Tabel 4. Mittefinantsettevõtete arv töötajate arvu järgi Eestis ja Pärnumaal.

Töötajate arv	Eesti, ettevõtteid	Eesti, osakaal	Pärnumaa, ettevõtteid	Pärnumaa, osakaal
0 töötajat	80 619	51,4%	4 319	48,6%
1 töötaja	42 356	27,0%	2 482	28,0%
2–5 töötajat	21 966	14,0%	1 365	15,4%
6–9 töötajat	4 731	3,0%	313	3,5%
10–24 töötajat	4 597	2,9%	261	2,9%
25–49 töötajat	1 416	0,9%	78	0,9%
50–250 töötajat	1 047	0,7%	57	0,6%
üle 250 töötaja	174	0,1%	4	0,0%
Kokku	**156 906**	**100,0%**	**8 879**	**100,0%**

Allikas: Äriregister. Töö koostajate arvutused.

Pärnumaa mittefinantsettevõtete müügitulu kokku oli u 3 miljardit ehk 3,2% kõikide Eesti mittefinantsettevõtete müügitulust. Mikroettevõtted lõid 36% müügitulust, sh töötajateta ja ühe töötajaga ettevõtted annavad kokku 13% müügitulust. Üksikutel mikroettevõtetel on müügitulu üle 10 miljoni euro, ka töötajateta ettevõtete seas on 5–10 miljoni euro suuruses müügitulu. Need ettevõtted tegelevad põllumajandustoorme vahenduse või hulgimüügiga, puidu hulgimüügiga, kala ja kalatoodete hulgimüügiga ning kütuste ja maakide jmt hulgimüügi vahendusteenusega. Väikeettevõtete ehk alla 50 töötajaga ettevõtetelt tuleb müügitulu 32%.

Pärnumaa mittefinantsettevõtted teenisid kokku 244,6 miljonit eurot kasumit ehk 3,7% Eesti kõigi mittefinantsettevõtete kasumist. Suurima osa kasumist ehk 22% teenisid töötajata ettevõtted. Töötajateta ettevõtted teenisid 55 miljonit eurot Pärnu maakonna ettevõtete kogukasumist. Üle ühe miljoni euro suurust kasumit teenisid üksikud ettevõtted, toimetades peamiselt kinnisvara käituses, metsavarumises, seadmete ja masinate hulgimüügis, programmeerimises, infotehnoloogias, andmetöötlustaristu ja andmemajutuse, kütuste ja maakide jmt hulgimüügi vahendusteenustes ja nõustamises. Mikroettevõtete kahjum moodustab maakonna ettevõtete kahjumist enamuse – 37 miljonit eurot ehk 68%.

Tabelis 7 on toodud Pärnumaa mittefinantsettevõtete kasumlikkus müügitulu järgi ja suhtena töötajate arvu. Kõige parem rentaablus on 0 töötajaga ettevõtetel, 32,2%. Töötajateta ettevõtete koondrentaablust tuleks käsitleda erijuhuna, kuna see võib sisaldada ka valdusettevõtteid ehk ei kirjelda tavapärast tööandjast mikroettevõtet. Suure kasumlikkusega on ka 1 töötajaga ettevõtted, 15%. Kõige madalam on rentaablus suurtel ettevõtetel. Müügitulu töötaja kohta on kõige suurem keskmise suurusega ettevõtetel (25–49 töötajat) ning samuti on kasum töötaja kohta kõige suurem selles segmendis.

Tabel 5. Pärnumaa mittefinantsettevõtete töötajate arv ja müügitulu (mln eurot).

Töötajate arv / müügitulu	kuni 100 tuh	100–500 tuh	500 tuh–1 mln	1–5 mln	5–10 mln	üle 10 mln	Kokku	Osakaal
0 töötajat	58,0	37,8	17,8	30,6	28,7	0,0	172,9	6%
1 töötaja	69,7	69,9	16,7	32,9	0,0	26,1	215,4	7%
2–5 töötajat	26,1	163,4	71,3	71,6	18,0	94,2	444,6	15%
6–9 töötajat	0,3	45,0	72,8	97,7	19,9	0,0	235,6	8%
10–24 töötajat	0,2	15,1	46,2	274,8	98,5	47,8	482,6	16%
25–49 töötajat	0,1	1,0	6,5	108,2	97,1	243,3	456,3	15%
50–250 töötajat	0,0	0,0	0,6	34,2	167,1	537,0	738,9	25%
üle 250 töötaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	227,6	227,6	8%
Kokku	**154,3**	**332,3**	**231,8**	**650,1**	**429,2**	**1 176,1**	**2 973,7**	**100%**
Osakaal	**5%**	**11%**	**8%**	**22%**	**14%**	**40%**	**100%**	**–**

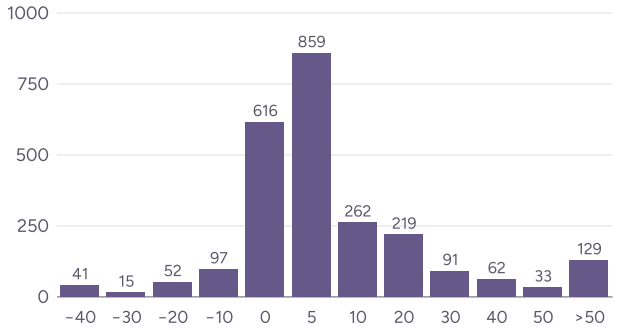
Allikas: Äriregister. Töö koostajate arvutused.

Tabel 6. Pärnumaa mittefinantsettevõtete töötajate arv ja kasum (mln eurot).

Töötajate arv / kasum	Kahjum	kuni 100 tuh	100–500 tuh	500 tuh–1 mln	1–5 mln	5–10 mln	Kokku	Osakaal
0 töötajat	-11,0	22,7	12,4	7,1	16,9	6,5	54,6	22%
1 töötaja	-9,1	17,0	9,1	3,7	10,6	0,0	31,3	13%
2–5 töötajat	-11,2	14,8	13,7	5,4	5,8	7,9	36,4	15%
6–9 töötajat	-5,5	5,5	6,3	2,1	4,2	0,0	12,6	5%
10–24 töötajat	-7,7	4,2	11,1	4,1	9,6	6,1	27,3	11%
25–49 töötajat	-1,9	0,6	6,2	7,6	15,4	9,3	37,2	15%
50–250 töötajat	-5,4	0,1	4,5	6,3	27,3	8,3	41,2	17%
üle 250 töötaja	-2,6	0,0	0,0	1,0	5,6	0,0	4,0	2%
Kokku	**-54,6**	**64,9**	**63,4**	**37,3**	**95,4**	**38,1**	**244,6**	**100%**

Allikas: Äriregister. Koostaja arvutused.

Kõige rohkem ühe töötajaga ettevõtteid paikneb ligikaudu 5000 euro suuruse kasumi vahemikus; rühma aritmeetiline keskmine on 12 609 eurot. Ka ühe töötajaga ettevõtete seas esineb kahjumlikke ettevõtteid (joonis 25). Keskmine kasum töötaja kohta ei anna edasi tegelikku pilti nende ettevõtete käekäigu kohta.

Joonis 25. Väärtuste jaotusdiagramm, ühe töötajaga ettevõtete kasum töötaja kohta (tuh eurot). Allikas: Äriregister.

Pärnumaa ettevõtete investeeringud moodustavad Eesti ettevõtete investeeringutest 3,5–4,4% (tabel 8). Pärnumaa ettevõtted investeerivad enamasti materiaalsesse põhivarasse, arvestades, et immateriaalse vara osakaal on 1,9–2,4%.

Tabel 7. Pärnumaa mittefinantsettevõtete kasumlikkus müügitulu järgi ja suhtena töötajate arvu.

Töötajate arv	Müügitulu (eurot)	Kasum (eurot)	Töötajate arv	Kasumlikkus	Müügitulu töötaja kohta (eurot)	Kasum töötaja kohta (eurot)
0 töötajat	172 857 213	54 623 919	0	32%	–	–
1 töötaja	215 365 926	31 296 773	2 482	15%	86 771	12 609
2–5 töötajat	444 584 196	36 374 286	3 849	8%	115 506	9 450
6–9 töötajat	235 581 732	12 555 816	2 260	5%	104 240	5 556
10–24 töötajat	482 602 156	27 317 520	3 910	6%	123 428	6 987
25–49 töötajat	456 293 218	37 220 809	2 610	8%	174 825	14 261
50–250 töötajat	738 862 202	41 202 473	4 933	6%	149 779	8 352
üle 250 töötaja	227 598 162	3 972 159	2 610	2%	87 202	1 522
Kokku	**2 973 744 805**	**244 563 755**	**22 654**	**8%**	**131 268**	**10 796**

Allikas: Äriregister. Koostaja arvutused.

Tabel 8. Pärnumaa mittefinantsettevõtete investeeringud liikide lõikes perioodil 2020–2024.

Investeeringud (tuh eurot)	2020	2021	2022	2023	2024	Kokku
Arenguväljaminekud	1 189	1 100	1 519	3 074	7 092	13 973
Arvutid ja arvutisüsteemid	973	1 054	750	830	561	4 169
Arvutitarkvara	509	2 727	962	1 271	1 322	6 789
Bioloogilised varad	9 081	11 329	7 790	5 063	4 869	38 132
Ehitamine ja ehitiste rekonstrueerimine	25 709	20 318	31 724	32 752	34 716	145 219
Ehitiste soetamine	32 064	27 557	37 924	54 287	41 401	193 232
Firmaväärtus	145	63	1	13	2	224
Kontsessioonid, patendid, litsentsid, kaubamärgid	174	53	158	153	130	669
Maa	18 605	18 282	21 142	16 795	16 488	91 312
Muu immateriaalne põhivara	615	926	300	295	470	2 606
Muu materiaalne põhivara	5 693	6 445	8 152	14 372	10 501	45 163
Muud seadmed, masinad, inventar	65 416	77 801	83 414	95 915	70 325	392 870
Transpordivahendid	30 152	29 063	35 737	40 182	35 746	170 880
Kokku	**190 325**	**196 716**	**229 573**	**265 002**	**223 622**	**1 105 238**

Allikas: Statistikaamet, tabel EM003.

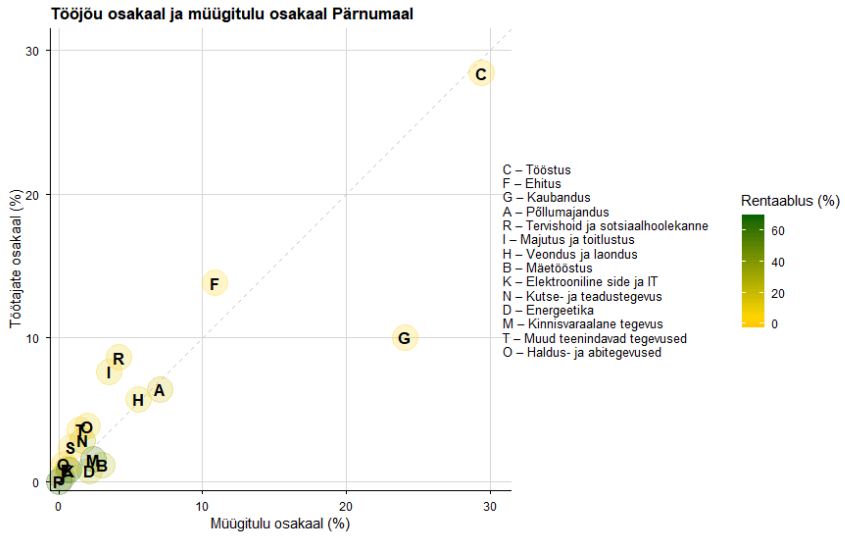
5.2 Struktuurne spetsialiseerumine

Selles osas analüüsitakse, millistesse tegevusvaldkondadesse Pärnumaa mittefinantsettevõtted kuuluvad ning millised on müügitulu, kasumi ja töötajate arvu vahelised suhted.

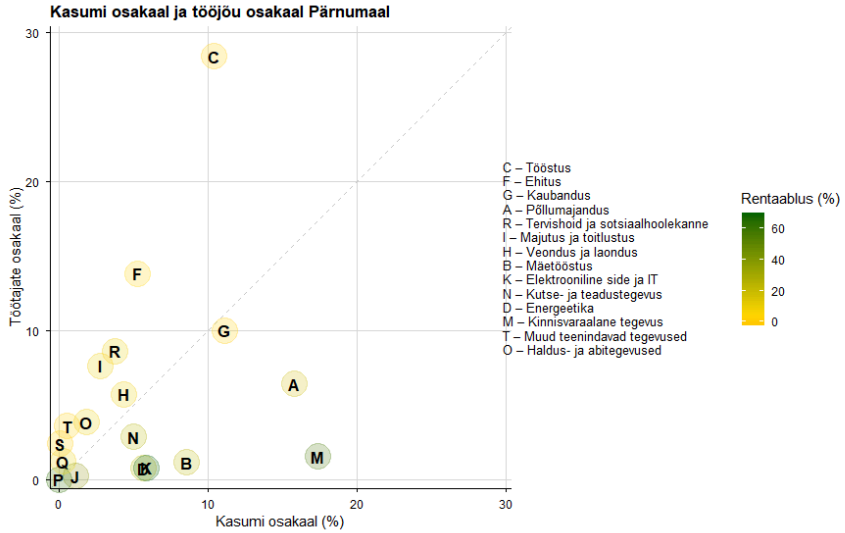
30% Pärnumaa mittefinantsettevõtete töötajaid on hõivatud tööstuses. Samasse suurusjärku jääb müügitulu osakaal. Tööstuses on tulu osakaal veidi väiksem kui töötajate osakaal (joonis 26). Kaubanduses on tulu osakaal tunduvalt suurem kui töötajate osakaal. Samas võib siin töötajate arv olla alaesindatud, kuna suured üle-eestilised jaeketid on registreeritud peamiselt Harjumaale. Ehituses on töötajate osakaal suurem kui tulu osakaal ehk tulu töötaja kohta on väiksem. Olulised on veel ka tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, majutus ja toitlustus, põllumajandus ning veondus ja laondus.

Maksu- ja Tolliameti andmetel on Pärnumaa töötleva tööstuse ettevõtetel kõige rohkem töötajaid ehk 25% (lisa 2). Samuti on töötleva tööstuse ettevõtted tasunud kõige rohkem tööjõumakse. Käive töötaja kohta ning tööjõumaksude tasumine töötaja kohta on suurim energeetikas, peaaegu kaks korda enam kui maakonnas keskmiselt. Kõige vähem tööjõumakse töötaja kohta on tasunud majutuse ja toitlustuse valdkonna ettevõtted.

MTA andmetel moodustab eksport käibest kõige suurema osa mäetööstuse ettevõtetes – 39%. Küllaltki suur on ekspordi osakaal ka energeetika valdkonna ettevõtetes (13%) ning töötlevas tööstuses (9%).

Joonis 26. Pärnumaa mittefinantsettevõtete müügitulu ja töötajate osakaal tegevusvaldkondade lõikes (EMTAK 2025). Allikas: Äriregister.

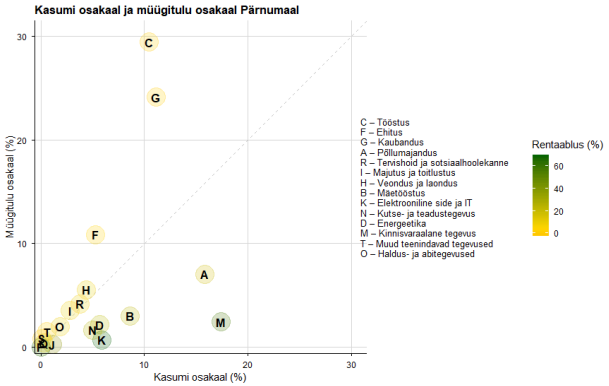

Joonis 27. Pärnumaa mittefinantsettevõtete kasumi ja töötajate osakaal tegevusvaldkondade lõikes (EMTAK 2025). Allikas: Äriregister.

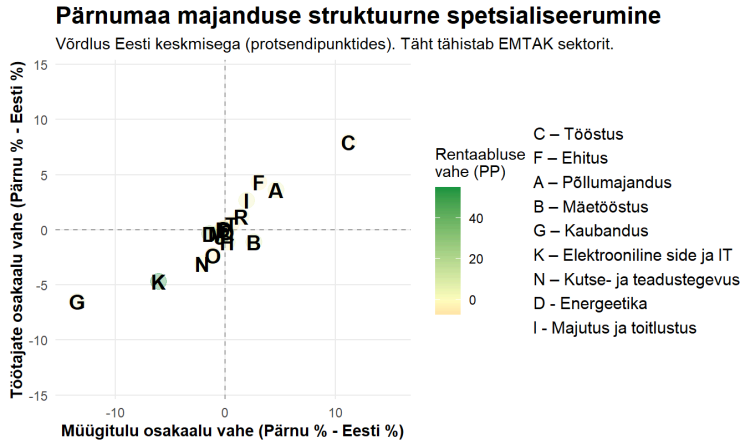
Kasumi ja töötajate arvu osakaalu suhtest (joonis 27) on näha, et võrreldes müügitulu jaotusega on tööstus liikunud vasakule – kasum ei jaotu nii suure osakaaluga ning Pärnumaa ettevõtete kasumist tuleb vaid 10% tööstusest. Sama kehtib ehituses. Põllumajanduses ja kinnisvaras on kasumi osakaal palju suurem töötajate omast – kasum töötaja kohta on suurem. Eksporttoodanguga turbatööstuses on töötajate osakaal vaid 2%, andes kasumist 8%.

Järgneval joonisel 28 on 45 kraadi joonest allpool asuvad ettevõtted proportsionaalselt kasumlikumad ning tegutsevad kinnisvaraalases tegevuses, mäetööstuses, põllumajanduses. Energeetikast tuleb 7% Pärnumaa ettevõtete kasumist vaid 3% müügitulu juures.

Kuidas erineb Pärnumaa ettevõtluse struktuur tegevusalade lõikes Eesti üldisest tegevusalade struktuurist? Pärnumaal on tugevamad valdkonnad tööstus, ehitus ja põllumajandus. Joonisel 29 üleval paremal asuvad majandussektorid, kus on Pärnumaal keskmisest rohkem nii töötajaid kui ka käivet. All vasakul asuvad ettevõtted, kus on Pärnumaal võrreldes Eesti keskmisega vähem käivet ja vähem töötajaid. Enamik majandussektoreid asuvad diagonaalil – osakaal töötajate arvu ja müügi suhtes on tasakaalus. Kaubanduses (G) teenitakse müügitulu võrreldes keskmisega oluliselt vähem, kui on töötajaid. Selle põhjuseks võib olla suuremate kaubandusettevõtete juriidilise aadressi asukoht mujal Eestis. Mäetööstuses on töötajaid võrreldes Eesti keskmisega vähem, aga müügitulu rohkem. Majanduslikult saab turbatööstust pidada Pärnumaal väga tugevaks. Struktuurselt veidi suurema müügitulu ja töötajate osakaaluga on ka majutuse ja toitlustuse tegevusala, mis näitab turismimajanduse tähtsust.

Joonis 28. Pärnumaa mittefinantsettevõtete kasumi ja müügitulu osakaal tegevusvaldkondade lõikes (EMTAK 2025). Allikas: Äriregister.

Joonis 29. Pärnumaa mittefinantsettevõtete tegevusalade struktuurne erinevus Eesti mittefinantsettevõtetest töötajate ja müügitulu osakaalu järgi (EMTAK 2025). Allikas: Äriregister.

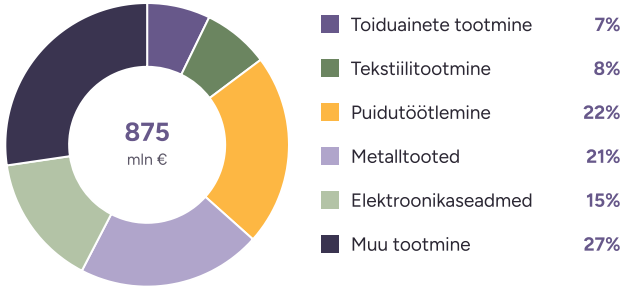

Maakonna suuremad tööstusettevõtted, sh puidu- või turbatootmine, kuuluvad välisomanikele. Pärnu maakonna eksportkauba väärtus moodustab 4,4% kogu riigist eksporditava kauba väärtuses, millega Pärnumaa paikneb kolmandal kohal maakondade seas. Detailseid andmeid Pärnu maakonna kohta ei avaldata, kuid tervikuna moodustab puit ja puidutoodete eksport riigi ekspordist 16,4%. Turvas moodustab riigi kogueksportist u 190 miljonit eurot.

Kui andmeid ka kasumi lõikes vaadata, siis tööstuse valdkonnas struktuurselt suuremat kasumit ei esine. Samas on kutse- ja teadustegevuse, elektroonilise side ja IT ning kaubanduse valdkonnas Pärnumaal struktuurselt vähem kasumit.

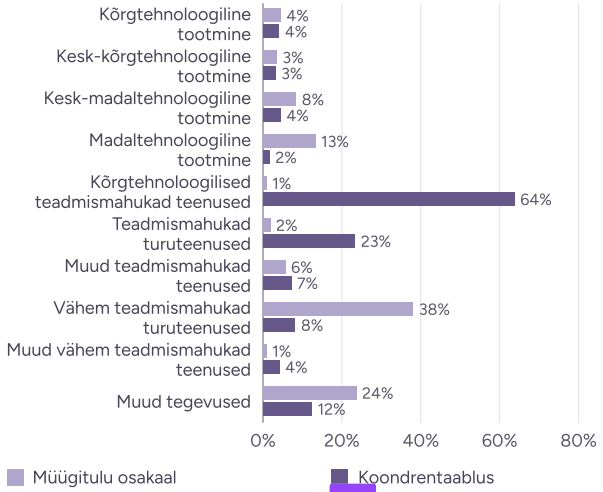
Veel selgub kasumi andmetest, et mäetööstus ja põllumajandus on Pärnumaal struktuurselt tugevamad ka kasumi poolest. Energeetika on tugevam kasumi, kuid nõrgem müügitulu kohapealt – müügitulu rentaablus on Pärnumaal parem. Kaubandus, IT, kutse- ja teadustegevus ning kinnisvaraalane tegevus on Pärnumaal nii kasumi kui ka müügitulu poolest tagasihoidlikum. Tööstus on Pärnumaal struktuurselt oluliselt tugevam müügitulus, kuid mitte kasumlikkuses (lisa 3).

Arvestades tööstuse olulisust analüüsitakse järgnevalt Pärnumaa tööstusettevõtete müügitulu jaotust detailsemalt. Kõige suurema osatähtsusega on puidutöötlemine (22% tööstuse müügitulust), millega üsna võrdne on metalltoodete tootmine (21%). Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine annab 15% müügitulust. Muu tootmise all on ülejäänud, väiksema osatähtsusega tegevused, kuid neist mitte ühegi osatähtsus eraldi ei ületa 5%.

Joonis 30. Pärnumaa tööstusettevõtete müügitulu valdkondade lõikes (EMTAK 2025). Allikas: Äriregister.

Pärnumaal domineerivad siiski madalama lisandväärtusega tegevusalad. Pärnumaal on lisandväärtuse alusel tööviljakus hõivatu kohta 36,6 tuhat eurot (riigi keskmine on 45,3 tuhat eurot). Kuidas paistavad Pärnumaa ettevõtted välja tehnoloogilise keerukuse järgi, näeb joonisel 31 ning lisas 4.

Joonis 31. Pärnumaa mittefinantstege[illegible] tehnoloogilise keerukuse järgi. Allikas: Äriregister. Töö koostajate joonis.

Vastavalt Eurostati[4] suunisele tegevusala koodide ja tehnoloogilise keerukuse vastavuse kohta jaotati Pärnumaa mittefinantstegevuse keerukuse järgi. Pärnumaal on väga kõrge müügitulu rentaablusega (~64%) kõrgtehnoloogiliste teadmismahukate teenustega tegelevaid ettevõtteid, kuid nende osatähtsus müügitulus on väike ehk ~1%. Samuti on kõrge müügitulu rentaablusega teadmismahukad turuteenused (23%), kuid ka nende müügitulu osakaal on tagasihoidlik (~2%).

Pärnumaal on kõrgtehnoloogilise tootmisega tegelevaid ettevõtteid vaid kuus – Scanfil OÜ, NOTE Pärnu OÜ, OSHINO Electronics Estonia OÜ, LED LAMP OÜ, Sol Navitas OÜ ja Whitemen OÜ. Neis töötab üle 760 töötaja. Need ettevõtted tegelevad trükkplaatide ja elektronkomponentide tootmisega.

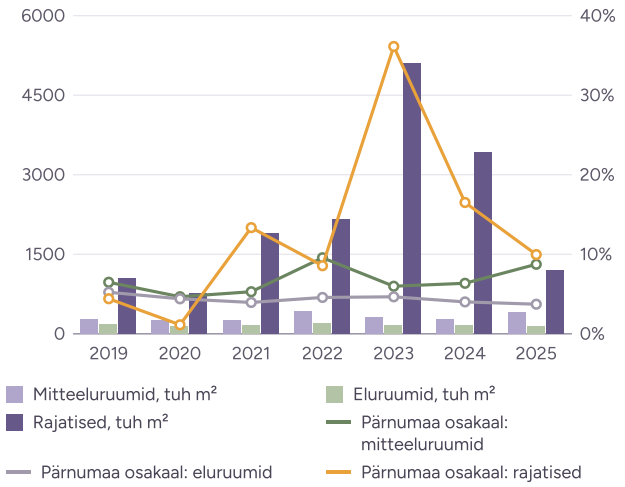
[4] Eurostat. Eurostat indicators on High-tech industry and Knowledge-intensive services. Annex 3 – High-tech aggregation by NACE Rev.2.

5. Ehitus

Ehitus on Pärnumaal oluline ja määrav, aga ka vastuoluline valdkond. Ehituse panus SKP-sse suureneb, aga hõive väheneb. Tõenäoliselt mängivad siin rolli nii allhankeline ehitusmudel kui ka välistööjõud.

Suurem maht ehituslubade väljastamise järgi on Pärnumaal olnud seoses rajatiste ehitamisega. Pärnumaa rajatiste ehitusmaht moodustas 2023. a isegi üle 36% kogu Eesti rajatiste ehitusmahust. Sel aastal moodustasid 75% Pärnumaa rajatiste ehitusmahust muud rajatised, suuresti Sopi-Tootsi tuulepargi ehitus, ja 24% tööstusehitiste juurde kuuluvad muud rajatised (joonis 32, täpsemalt on rajatiste ehitusmaht toodud lisas 7).

Mitteeluruumide ehituslubade mahust on Pärnumaa osakaal olnud viimastel aastatel 5–10%. Kõige suurem oli Pärnumaa osakaal 2022. aastal. Sel aastal moodustasid ~30% Pärnumaa mahust haiglad ning muud ravihooned. Täpsemalt on mitteeluruumide ehitusmaht toodud lisas 8.

Joonis 32. Ehitusmaht Pärnumaal ja Eestis väljastatud ehituslubade järgi, hoonete suletud m² ja rajatiste ehitusalune m² (sh uusehitus, laiendamine, rekonstrueerimine). Allikas: Statistikaamet EH045, EH046, EH047. Töö koostajate arvutused ja joonis.

Väljastatud ehituslubade alusel on eluruumide ehitusmaht Pärnumaal püsinud stabiilselt 4–5% juures Eesti eluruumide ehitusmahust. Peamiselt on Pärnumaale soovitud ehitada 3–5-korruselisi korterelamuid ja üksikelamuid (lisa 9).

6. Arengurajad

Pärnumaal on 2020. aastatel toimunud mõõdukas majanduse mitmekesistumine:

- lisandunud on tehnoloogiapõhiseid ettevõtteid;
- kasvanud on automatiseerimine, digitaliseerimine ja kaugtöö;
- teenused on muutunud teadmispõhisemaks ja keerukamaks;
- suurenenud on tervise- ja heaoluteenuste osakaal.

Selline areng ei ole oluliselt muutnud maakonna majanduse üldist struktuuri, kuid on mõnevõrra vähendanud sõltuvust turismisektorist ja üksikutest eksportivatest tööstusettevõtetest. Sellegipoolest sõltub maakonna majandus endiselt tugevalt välisturgudest ja laiemalt majandustsüklitest, samuti energia hinnast, tööjõukulust ja logistikast. Lisaks on maakonnas kasvanud majandustsüklitele tundliku ja avalikest investeerimisotsustest sõltuva ehitussektori tähtsus.

Just 2020. aastatel on piiratuma majandusstruktuuriga regioonide keskseks küsimuseks saanud see, kuidas piirkonna majandus reageerib erinevatele turušokkidele ning millised on võimalikud kohanemis- ja leevendusmehhanismid. Ka sellest vaatenurgast oleks kõrgema lisandväärtusega ettevõtete lisandumine Pärnumaal oluline, sest see aitaks suurendada majanduse stabiilsust ja vähendada tsüklilisust.

Üldistades 2020ndate aastate arenguid võib esile tuua järgmist:

- **Pärnumaa on liikunud kõrgema lisandväärtusega majanduse suunas.** Areng toimub peamiselt olemasoleva tööstuse moderniseerimise ning osaliselt ka tootmismahtude suurenemise kaudu. Tootmine on jätkuvalt tugevalt seotud rahvusvaheliste väärtusahelate ja välisturgudega.
- Teadmispõhiste teenuste osakaal kasvab, kuid aeglaselt.
- Siseturg ja sisetarbimine on väikesed ega loo iseseisvalt eeldusi kõrgema lisandväärtuse ega heaolu märkimisväärseks kasvuks.
- Taastuvenergiale üleminek ja ringmajandusmudeli juurutamine on loonud uusi arenguvõimalusi ning kiirendanud majanduse ümberkujunemist. Energiahinna šokk sundis ettevõtteid investeerima energiatõhususse. Laiemas valdkondlikus vaates ei ole rohetehnoloogiad ja kestlikkus siiski toonud läbimurret. Vastupidi – metsa-, turba- ja põllumajandus ning kalandus sõltuvad järjest enam riiklikest strateegilistest otsustest ning üha piiravamast õigus- ja haldusraamistikust. Pikemas perspektiivis, järgmisel kümnendil võib uueks kasvusuunaks kujuneda seni veel arenemisjärgus olev vesinikumajandus.

Pärnumaa majandusarengu peamiseks probleemiks on keerukamate ja juhtivate töökohtade vähesus ning kriitilise massi puudumine, mis piirab nii majanduse mitmekesistamist, nutikat spetsialiseerumist, klastrite arengut kui ka ettevõtetevahelist sümbioosi. Samal ajal tehakse märkimisväärne osa investeerimisotsustest väljaspool maakonda, eelkõige Põhjamaades.

Rääma päikesepark

Arengurajad

Pärnumaa majandusareng tugineb piirkonna tugevustele ja ressurssidele, kuid ei ole ette määratud ega arengulõksus. Uute arenguradade kujundamine, eelkõige uue energiamajanduse ning taristu ja logistika valdkonnas, võib osutuda keerukaks ning eeldada märkimisväärseid investeeringuid, suuremat innovatsioonivõimekust ja tihedamat koostööd. Selline areng saab suurel määral toetuda välisinvesteeringutele ning uutele tehnoloogilistele ja teenuslahendustele. Tõuge saab tulla väljast.

Uuel energiamajandusel põhinev arengurada ei pea tähendama senistest kohalikel ressurssidel põhinevatest arengusuundadest loobumist. Samas võib traditsiooniliste tööstusharude taandumine osutuda piirkonna jaoks tervikuna valulikuks.

Oluline kasvupotentsiaal on Pärnu linna rolli tugevdamine Lääne-Eesti regionaalse teenus- ja ettevõtluskeskusena. Rakenduslikule innovatsioonile tugineva piirkonnana ei pruugi Pärnumaale sobida kõrgtehnoloogiliste iduettevõtete mudel „katkesta–uuenda–skaleeri". Tõenäolisem arengutee on peavoolu innovatsiooni järjepidev rakendamine ning oma tugevuste sidumine rahvusvaheliste väärtusahelatega.

2020ndate aastate teises pooles mõjutavad Pärnumaa arengut olulisel määral suured taristuprojektid – Rail Baltic, Via Baltica ning energia- ja digitaristu arendus. Nende mõju võiks ulatuda kaugemale ehitus- ja tugiteenuste ajutisest kasvust ning luua eeldused uute majandusharude kujunemiseks.

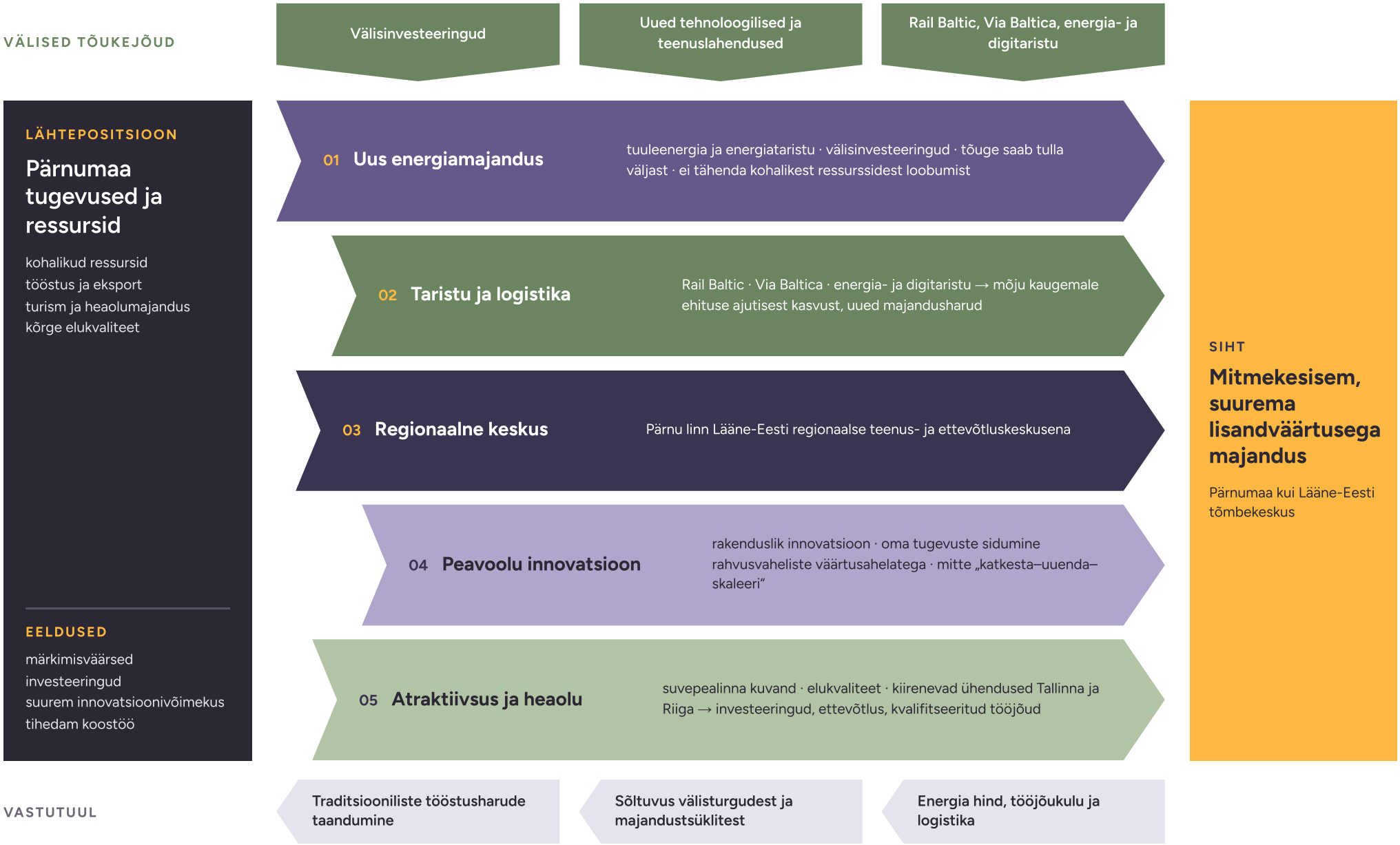
Samas sõltub Pärnumaa areng suurel määral ka piirkonna üldisest arengukliimast, ettevõtlikkusest ja mainest. Suvepealinna kuvand, kõrge elukvaliteet ning heaolumajandus kui selline, samuti kiirenevad ühendused Tallinnasse ja Riiga loovad eeldused piirkonna atraktiivsuse suurenemiseks nii investeeringute, ettevõtluse kui ka kõrgema kvalifikatsiooniga tööjõu seisukohalt.

Sindi-Lodja sild

Pärnumaa võimalikud arengustsenaariumid ja nende eeltingimused

Lähtepositsioonist suurema lisandväärtusega majanduseni

Joonis 33. Pärnumaa arengurajad. Töö koostajate joonis.

LISAD

Lisa 1. Lisandväärtus tegevusalade ja piirkondade lõikes perioodil 2000–2024 (väärtus jooksevhindades, mln eurot).

Tegevusala ja piirkond	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kogu Eesti	**5 513**	**10 055**	**12 844**	**18 204**	**19 112**	**21 076**	**22 992**	**24 742**	**24 420**	**27 522**	**32 163**	**33 685**	**34 911**
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	240	373	467	590	460	569	542	645	538	611	888	658	704
Tööstus ja ehitus	1 536	2 979	3 543	4 857	5 155	5 637	6 157	6 353	6 065	7 181	8 382	8 187	8 029
mäetööstus ja töötlev tööstus	1 020	1 759	2 206	3 117	3 224	3 500	3 738	3 888	3 675	4 246	4 536	4 564	4 525
elektrienergia, veevarustus	189	366	587	641	702	757	857	773	716	1 125	1 782	1 428	1 331
ehitus	327	854	750	1 098	1 230	1 380	1 562	1 693	1 675	1 810	2 063	2 195	2 173
Teenused	3 737	6 703	8 834	12 757	13 497	14 870	16 293	17 744	17 816	19 726	22 761	24 982	26 179
äriteenused	2 787	5 075	6 542	9 545	10 110	11 189	12 262	13 344	13 150	14 620	17 018	18 404	19 018
avalik haldus, haridus, tervishoid; muud teenused	950	1 628	2 292	3 212	3 387	3 681	4 031	4 400	4 666	5 106	5 743	6 577	7 161
Pärnumaa	**299**	**507**	**584**	**728**	**773**	**840**	**932**	**1 085**	**1 032**	**1 203**	**1 401**	**1 459**	**1 488**
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	27	36	49	51	43	52	52	72	55	61	90	69	71
Tööstus ja ehitus	106	170	179	241	271	291	302	350	341	419	465	505	498
mäetööstus ja töötlev tööstus	82	114	128	182	197	201	215	227	219	266	296	314	314
elektrienergia, veevarustus	4	5	5	6	12	14	11	14	13	33	31	44	41
ehitus	19	51	45	53	62	76	76	109	110	120	138	148	143
Teenused	166	301	356	436	459	497	578	663	635	724	846	885	919
äriteenused	106	215	248	309	325	352	421	482	445	510	611	615	623
avalik haldus, haridus, tervishoid; muud teenused	60	86	108	127	133	145	157	181	190	214	235	271	296

Allikas: Statistikaamet, tabel RAA0052 ning tellimustööna Statistikaametist väljastatud andmed.

Lisa 2. Pärnumaa ettevõtete majandusnäitajad 2024. aastal.

Tegevusvaldkond	Juriidiliste isikute arv	Käive kokku (eurodes)	Käibe osakaal	Eksport (eurodes)	TSD-s märgitud töötajate arv	Töötajate osakaal	Deklareeritud tööjõumaksud (eurodes)	Tööjõumaksude osakaal	Käive töötaja kohta (eurodes)	Tööjõumaksud töötaja kohta (eurodes)
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	31	1 575 069	0%	0	2 727	11%	29 867 952	12%	578	10 954
Ehitus	2 078	308 181 642	10%	254 818	2 390	9%	20 910 085	8%	128 960	8 750
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	43	61 264 527	2%	7 969 771	163	1%	3 128 082	1%	376 048	19 201
Elektroonilise side teenus, programmeerimine, konsultatsioonid, andmetöötlustaristu ja muu infoalane tegevus	484	45 282 124	2%	159 989	123	0%	1 739 385	1%	368 147	14 141
Finants- ja kindlustustegevus	244	2 023 358	0%	1 368	57	0%	332 981	0%	35 291	5 808
Haldus- ja abitegevused	834	63 702 267	2%	897 720	761	3%	5 058 915	2%	83 727	6 649
Haridus	410	8 536 985	0%	0	1 555	6%	18 586 556	7%	5 490	11 952
Hulgi- ja jaekaubandus	1 560	602 072 201	20%	33 270 480	2 092	8%	18 735 755	7%	287 866	8 958
Kinnisvaraalane tegevus	1 319	83 162 041	3%	16 000	300	1%	2 309 784	1%	277 515	7 708
Kirjastamine, ringhääling ning sisu tootmine ja levitamine	112	2 349 698	0%	0	26	0%	191 838	0%	90 084	7 355
Kunst, sport ja vaba aeg	1 105	20 606 217	1%	55 801	631	2%	4 740 856	2%	32 639	7 509
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1 612	51 266 969	2%	204 397	617	2%	5 153 382	2%	83 046	8 348
Majutus ja toitlustus	700	106 838 143	4%	15 000	1 842	7%	11 926 199	5%	58 017	6 476
Muud teenindavad tegevused	1 727	93 854 886	3%	348 277	909	4%	6 026 384	2%	103 270	6 631
Mäetööstus	19	97 981 995	3%	38 581 999	256	1%	4 440 547	2%	382 867	17 352
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	1 129	213 813 737	7%	779 489	1 279	5%	12 820 431	5%	167 205	10 026
Tegevusala määramata	9	0	0%	0	0	0%		0%	–	–
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	299	89 067 944	3%	0	2 223	9%	31 112 563	12%	40 065	13 995
Töötlev tööstus	866	941 670 876	31%	85 674 589	6 370	25%	69 017 740	27%	147 819	10 834
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	39	18 291 376	1%	0	161	1%	1 709 241	1%	113 906	10 644
Veondus ja laondus	595	179 616 400	6%	417 697	1 284	5%	11 536 935	4%	139 879	8 985
Kokku	**15 213**	**2 991 158 455**	**100%**	**168 647 395**	**25 765**	**100%**	**259 345 611**	**100%**	**116 095**	**10 066**

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, tegevusalad EMTAK 2008 järgi.

Lisa 3. Pärnumaa mittefinantsettevõtete spetsialiseerumise erisused võrreldes Eesti keskmiste näitajatega tegevusalade lõikes.

Tegevusala (EMTAK 2025)	Müügitulu struktuurne vahe (pp)	Töötajate struktuurne vahe (pp)	Kasumi struktuurne vahe (pp)	Rentaabluse vahe (pp)
C Töötlev tööstus	11,22	7,94	-0,03	-1,24
A Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	4,64	3,63	11,01	3,94
F Ehitus	3,05	4,35	-0,74	-1,58
B Mäetööstus	2,59	-1,13	7,75	8,74
I Majutus ja toitlustus	1,95	2,68	2,10	3,32
R Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1,44	1,20	1,44	1,25
T Muud teenindavad tegevused	0,55	0,48	-0,41	-4,44
H Veondus ja laondus	0,19	-1,13	1,37	2,44
Q Haridus	0,07	-0,19	-0,19	-5,18
P Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0,00	-0,01	0,02	12,19
S Kunst, sport ja vaba aeg	-0,17	0,07	-1,04	-7,22
E Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	-0,25	0,06	-0,25	-3,00
J Kirjastamine, ringhääling ning sisu tootmine ja levitamine	-0,43	-0,62	0,88	37,92
M Kinnisvaraalane tegevus	-0,72	-0,37	-5,37	6,73
O Haldus- ja abitegevused	-1,12	-2,34	-3,63	-5,09
D Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	-1,41	-0,35	6,41	23,25
N Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	-2,07	-3,08	-8,07	-0,29
K Elektroonilise side teenus, programmeerimine, konsultatsioonid, andmetöötlustaristu ja muu infoalane tegevus	-6,04	-4,70	-8,05	55,02
G Hulgi- ja jaekaubandus	-13,49	-6,48	-3,19	1,04

Allikas: Äriregistri andmestik majandusaasta aruannete kohta.

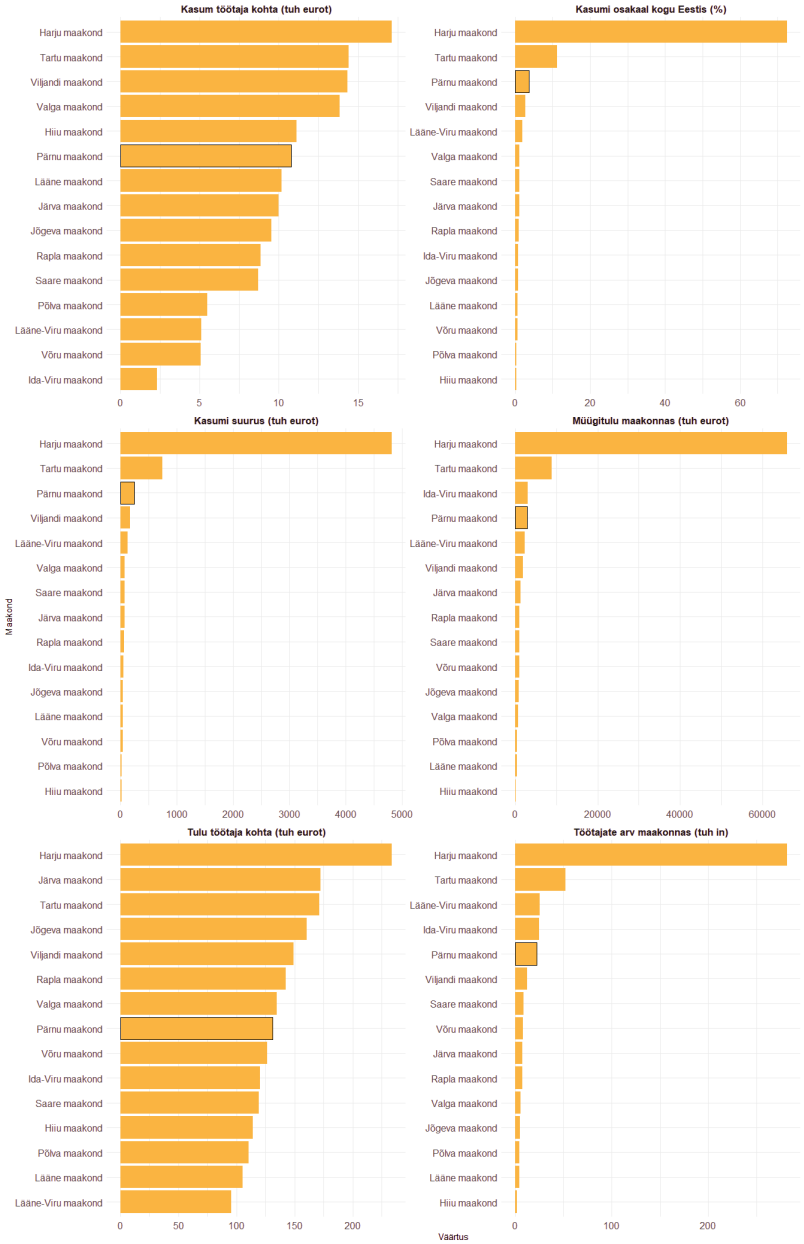
Lisa 4. Pärnumaa mittefinantsettevõtete näitajad teadmusmahukuse ja kõrgtehnoloogia järgi.

Tehnoloogiline keerukus	Ettevõtete arv	Müügitulu (tuh eurot)	Kasum (tuh eurot)	Töötajate arv	Müügitulu osakaal	Kasumi osakaal	Töötajate osakaal	Koondtulu töötaja kohta (tuh eurot)	Koondkasum töötaja kohta (tuh eurot)	Koond-rentaablus
Kõrgtehnoloogiline tootmine	6	131 805	5 256	764	4%	2%	3%	173	7	4%
Kesk-kõrgtehnoloogiline tootmine	51	101 650	3 110	744	3%	1%	3%	137	4	3%
Kesk-madaltehnoloogiline tootmine	217	247 563	10 915	1 606	8%	4%	7%	154	7	4%
Madaltehnoloogiline tootmine	363	393 765	6 202	3 318	13%	3%	15%	119	2	2%
Kõrgtehnoloogilised teadmismahukad teenused	324	25 208	16 050	217	1%	7%	1%	116	74	64%
Teadmismahukad turuteenused	985	52 594	12 269	680	2%	5%	3%	77	18	23%
Muud teadmismahukad teenused	1 103	165 538	11 755	2 833	6%	5%	13%	58	4	7%
Vähem teadmismahukad turuteenused	3 120	1 130 261	91 897	6 800	38%	38%	30%	166	14	8%
Muud vähem teadmismahukad teenused	720	23 522	961	477	1%	0%	2%	49	2	4%
Muud tegevused	1 990	701 838	86 150	5 215	24%	35%	23%	135	17	12%
Kokku	**8 879**	**2 973 745**	**244 564**	**22 654**	**100%**	**100%**	**100%**	**131**	**11**	**8%**

Allikas: Äriregistri andmestik majandusaasta aruannete kohta.

Lisa 5. Mittefinantsettevõtete koondnäitajad ja Pärnumaa positsioon.

Allikas: Äriregistri andmestik majandusaasta aruannete kohta.

Lisa 6. Mittefinantsettevõtete näitajad tehnoloogilise taseme järgi Eestis ja Pärnumaal; osakaal piirkonna koguväärtusest (%).

Allikas: Äriregistri andmestik majandusaasta aruannete kohta.

Lisa 7. Pärnu maakonna rajatiste ehitusmahud (väljastatud ehitusload, rajatise ehitusalune pind, m²).

Rajatis	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Akveduktid, niisutus- ja kuivendusrajatised	815	3 406	3 351	10	2 921	143 767	19 868	174 138
Gaasitorustikud	462	168	80	0	115	116	125	1 066
Kanalisatsioonitorustikud	6 202	3 350	7 044	3 663	3 887	1 669	1 421	27 236
Maanteed, tänavad, teed		5 000	114 538	44 852	1 545	69 237	42 694	277 866
Muud rajatised	83 909	64 599	72 248	170 615	3 820 474	294 910	196 427	4 703 182
Raudteerajatised			3	4 810		179 651		184 464
Sadamarajatised, kanalid ja tammid	10 672	5 189	1 087	514	2 726	12 277	8 974	41 439
Side- ja elektriliinid	266 840	53 620	729 254	85 990	3 299	981 046	876	2 120 925
Sillad, estakaadid ja tunnelid			9 690	50 471		167	3 242	63 570
Spordi- ja puhkerajatised	43 599	115 198	35 394	109 065	15 674	35 875	30 626	385 431
Tööstusehitiste juurde kuuluvad rajatised	122 516	504 721	903 241	1 692 492	1 241 304	1 697 762	884 924	7 046 960
Veetorustikud	25 434	4 497	14 793	2 388	2 432	4 918	2 816	57 278
Õhutranspordirajatised	494 690		114					494 804
Kokku	**1 055 139**	**759 748**	**1 890 837**	**2 164 870**	**5 094 377**	**3 421 395**	**1 191 993**	**15 578 359**

Allikas: Statistikaamet, tabel EH047.

Lisa 8. Pärnu maakonna mitteeluhoonete ehitusmaht (väljastatud ehitusload, hoone suletud netopind, m²).

Hoone tüüp	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Büroohooned	10 584	14 409	16 864	12 437	8 662	15 519	26 664	105 139
Haiglad ja muud ravihooned	74 361	10 774		124 144	21 248	38 870	46 076	315 473
Haridus- ja teadushooned	19 289	49 825	37 680	33 083	21 672	13 118	24 537	199 204
Hoidlad ja laohooned	7 058	18 186	31 377	19 042	17 400	56 995	10 577	160 635
Hoolekandeasutuste hooned	852	3 220	5 093	5 368	3 928	1 391	4 375	24 227
Kaubandushooned	62 250	28 565	21 601	27 614	63 442	20 606	40 253	264 331
Kultus- ja tavandihooned		614	924	178				1 716
Majutushooned	9 109	17 667	19 774	4 510	21 196	32 119	36 532	140 907
Meelelahutus-, muuseumi- ja raamatukoguhooned	5 943	3 886	13 303	741	775	6 969	7 786	39 403
Muud mitteelamud	9 501	11 639	12 395	18 723	15 679	10 779	12 500	91 216
Põllu-, metsa-, jahi- ja kalamajandushooned	11 425	21 952	4 168	19 562	29 560	4 434	94 026	185 127
Spordihooned	5 098	24 372	11 049	50 544	4 987	4 004	17 677	117 731
Suvilad ja aiamajad	1 561	2 124	2 727	2 434	2 006	1 101	1 634	13 587
Teenindushooned	5 348	4 250	7 141	11 631	12 230	6 188	8 450	55 238
Toitlustushooned	483	254	1 992	7 020	945	1 354	2 749	14 797
Transpordihooned	4 743	3 607	3 021	3 334	9 231	625	4 493	29 054
Tööstushooned	45 543	33 959	64 238	77 284	69 027	63 873	69 018	422 942
Ühiselamud		110						110
Kokku	**273 148**	**249 413**	**253 347**	**417 649**	**301 988**	**277 945**	**407 347**	**2 180 837**

Allikas: Statistikaamet, tabel EH046.

Lisa 9. Pärnumaa eluruumide ehitusmaht (väljastatud ehitusload, eluruumide pind, m²).

Elamu tüüp	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
1–2-korruselised korterelamud	25 408	19 854	19 921	24 596	19 247	21 805	22 707	153 538
3–5-korruselised korterelamud	99 747	81 194	79 159	103 122	60 103	65 750	49 825	538 900
6–8-korruselised korterelamud			5 001	2 660	10 696	2 766	10 554	31 677
9- ja enamakorruselised korterelamud	4 457		2 230			662	2 430	9 779
Kaksikelamud	1 243	1 651	1 897	4 160	1 868	1 664	3 469	15 952
Ridaelamud	3 346	4 102	2 751	1 171	3 529	3 741	5 159	23 799
Üksikelamud	35 873	42 352	45 160	66 315	59 339	54 589	46 217	349 845
Kokku	**170 074**	**149 153**	**156 119**	**202 024**	**154 782**	**150 977**	**140 361**	**1 123 490**

Allikas: Statistikaamet, tabel EH045.

Lisa 10. Andmed ja metoodika

Töös on kasutatud peamiselt avalikult kättesaadavaid andmeid. Tuginetakse Statistikaameti ametlikule statistikale ning rakendustele (Tööpoliitika näitajad, Juhtimislaud). Ametlik statistika on küll täpne ja kontrollitud, kuid tihti puudub seal vajalik regionaalne täpsusaste, mis muudab regionaalsete analüüside tegemise keeruliseks. Valdav on viis, et andmestikus on toodud temaatilised andmed näitaja kohta või regioonide lõikes – nt on olemas ettevõtete majandusnäitajate andmed (sh tööviljakus, lisandväärtus, tulud ja kulud) maakondade lõikes ja tegevusalade lõikes erinevates tabelites. Kuid andmebaasis ei saa vaadata, kuidas läheb Pärnumaa mõne valdkonna ettevõtetel või millistes valdkondades erineb Pärnumaa ettevõtlus Eesti keskmisest. Samuti ei saa tööpoliitika rakenduses näha infot detailsemalt tegevusalade ja maakondade lõikes, kuna sellisel juhul jätab rakendus info mõne tegevusala kohta kuvamata, kui andmeid on sel tegevusalal väga vähe. Mõnel juhul oli võimalik detailsemaid andmeid saada eritellimusena, nt Pärnumaa SKP andmestik.

Lisaks kasutati Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi andmeid omavalitsuste rahastamise kohta, mis enamasti avaldatud tasandus- ja toetusfondi tabelites ning omavalitsuse tulumaksu väljamaksete tabelites. Need andmed on ministeeriumi kodulehe kaudu kättesaadavad. Andmed on esitatud omavalitsuste lõikes. Mõne omavalitsuse kohta on ka omavalitsuse enda andmeid tulumaksu valdkondliku laekumise kohta. Üldise ettevõtlusstatistika vaatamiseks on kasutatud Maksu- ja Tolliameti ettevõtluse kiirstatistika andmeid.

Töös on andmed pärit erinevatest ajaperioodidest. Kuna Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori (EMTAK) uuendamine on hiljutine, on andmete juures viidatud, kas kasutusel on klassifikaator EMTAK 2008 või EMTAK 2025.

Kuna avalikul statistikal esinevad eelmainitud piirangud, on täpsema info vaatamiseks kasutatud äriregistri andmeid ettevõtete majandusaasta aruannete kohta. Täpsemalt kasutatakse äriregistri masspäringu mikroandmeid ja äriregistri tegevusalade klassifikaatori andmeid. Äriregistri mikroandmed sisaldavad majandusaasta aruannete peamisi näitajaid, nagu:

- ettevõtte nimi ja registrikood, tegevusala kood ja nimetus, aadress, kapitali suurus, töötajate arv, kasum, müügitulu jne.

Andmed on äriregistri kodulehelt tasuta kättesaadavad, kuid andmete allalaadimiseks peab kasutaja end tuvastama. Andmed on csv-formaadis. Andmed on üldkogu suhtes esinduslikud, sisaldades kõiki ettevõtteid, ning andmed on usaldusväärsed, kuna pärinevad ametlikest aruannetest, mis on suuremate ettevõtete puhul ka auditeeritud. Andmed on kogutud samadel alustel ja ühetaoliselt.

Kuna tegevusala on andmetes esitatud väga detailsel tasemel, on andmete analüüsimiseks tarvis need viia üldisemale astmele. Selleks kasutatakse äriregistri kodulehel olevat Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori (EMTAK) hierarhilist andmestikku. Kuigi hiljuti on kasutusele võetud uus klassifikaator, esineb andmetes infot mõlema klassifikaatori järgi.

Andmetes on ettevõtted toodud oma põhitegevusala ja lisategevusala järgi, kuid müügitulu ega kasum ei ole vastavalt jaotatud. Seepärast filtreeritakse ettevõtted nii, et alles jäävad ainult põhitegevusala kanded, et ettevõtted esineksid andmebaasis ühekordsena. Lisaks eraldatakse aadressi tulbast maakonna väärtus. Algselt oli andmestikus 356 431 kirjet. Peale põhitegevusala ja lisategevusala dubleerivate väärtuste eemaldamist jäi alles 225 221 ettevõtet.

Lisaks luuakse uued näitajad andmetesse. Uued näitajad on järgmised:

- rentaablus – kasumi ja müügitulu suhe, mis näitab, kui suur osa müügitulust jääb ettevõttele kasumiks;
- kasum töötaja kohta – kasum jagatud töötajate arvuga;
- müügitulu töötaja kohta – müügitulu jagatud töötajate arvuga;
- suurusklass – eristab ettevõtted vastavalt töötajate arvule: 0 töötajat; 1 töötaja; 2–5 töötajat; 6–9 töötajat; 10–24 töötajat; 25–49 töötajat; 50–249 töötajat; üle 250 töötaja.
- tuluklass – eristab ettevõtted vastavalt müügitulu suurusele: kuni 100 tuhat eurot; 100–500 tuhat eurot; 500 tuhat eurot kuni 1 miljon eurot; 1–5 miljonit eurot; 5–10 miljonit eurot; üle 10 miljoni euro.
- kasumiklass – eristab ettevõtted vastavalt kasumi suurusele: kahjum ehk kasum alla 0 euro; kuni 100 tuhat eurot; 100–500 tuhat eurot; 500 tuhat eurot kuni 1 miljon eurot; 1–5 miljonit eurot; 5–10 miljonit eurot; üle 10 miljoni euro.

Peamine erinevus võrreldes tavapärase klassifitseerimisega seisneb selles, et mikro- ja väikeettevõtetest on moodustatud mitu suurusklassi. Seda seepärast, et neid on kõige arvukamalt ning üle 90% ettevõtetest kuuluvad neisse klassidesse. Alamkategooriate loomine annab parema ülevaate.

Analüüsis kasutatakse tegevusalade hierarhiast kahte üldistavamat taset. Tegevusalade info seotakse kokku üheks andmestikuks, mis sisaldab EMTAKi versiooni infot ja mõlema klassifikaatori järgi tegevusalade tunnuseid kahel tasandil.

Andmete järgmises puhastamise etapis eemaldati analüüsist mitteaktiivsed ettevõtted. Valimist jäeti välja ettevõtted, kellel puudus registreeritud peamine tegevusala (EMTAKi kood) ning mille aruandeaasta müügitulu oli 0 eurot või väärtus puudus. Nende eemaldamine on põhjendatud, kuna tegemist võib olla n-ö riiulifirmade või seisvate juriidiliste kehadega, mis ei osale aktiivselt majandustegevuses ning moonutaksid piirkondlike keskmiste finantsnäitajate (näiteks keskmise käibe ja rentaabluse) arvutamist. Pärast andmete puhastamist jäi valimisse 171 670 aktiivset ettevõtet.

Järgmine asjaolu seoses andmestikuga on, et see sisaldab esitatud majandusaasta aruannete andmeid majandusaastate kohta ajavahemikul 01.01.1997 kuni 13.03.2026. Kuna ligikaudu 30 aastaga on majanduskeskkond Eestis oluliselt muutunud, ei sobi võrdlusesse väga vanu andmeid arvata. 2025. a majandusaasta aruannete esitamise tähtaeg ei olnud töö koostamise ajal veel saabunud ning mõnede ettevõtete puhul võivad olla viibinud ka 2024. a majandusaasta andmete esitamised. Seega jäetakse andmestikust välja kõik ettevõtted, kelle majandusaasta on lõppenud enne 01.01.2023. Peale seda sammu jäi alles 169 638 ettevõtet. Nii värskete majandusandmete puhul on kõik väärtused eurodes (v.a kapitali puhul, kus esineb endiselt kroonides väärtusi).

Seejärel seotakse majandusandmestik tegevusalade andmestikuga, kasutades mõlemas andmestikus leitavat tegevusala täpset koodi ja tegevusala versiooni.

Kuna andmetest nähtub, et uues EMTAK 2025 klassifikaatoris on täiendav tegevusala (K – elektroonilise side teenus, programmeerimine, konsultatsioonid, andmetöötlustaristu ja muu infoalane tegevus) hierarhia kõige kõrgemal tasemel ning seetõttu vastab ka klassifikaatorite tähis 2008. ja 2025. a versioonis erinevatele tegevusaladele, eemaldatakse valimist täiendavalt 11 048 kirjet ehk ettevõtted, kes olid vana klassifikaatori kasutajad. Valimisse jääb alles 158 555 ettevõtet. Vana tegevusala kasutajate osakaal oli ~6%, eelduslikult jagunesid need üle Eesti ühtlaselt ehk ei muuda piirkondlikku struktuuri.

Lisaks ei kaasata edasisse analüüsi finants- ja kindlustustegevuse ettevõtteid, kuna nende majanduskäitumine on niivõrd erandlik ja tekitaks ettevõtete finantsnäitajate analüüsimises palju erindeid. Peale finants- ja kindlustustegevuse ettevõtete eemaldamist jäi alles valimisse 156 906 ettevõtet.

